



รายงานกิจการประจำปี ๒๕๕๙ มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

สารบัญ

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

สารจากประธานกรรมการมูลนิธิฯ

พลเรือเอก หม่อมเจ้าปุสาณ สวัสดิวัตน์

บทความ

๑ จาก ป.ป.ร. ถึง ก.ป.ร. หม่อมราชวงศ์พฤษทิสาณ ชุมพล

พระโอวาทของประธานกรรมการมูลนิธิฯ

๑ ในพิธีมอบทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาปริญญาตรี

นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่สนใจเรียนทางสายวิทยาศาสตร์

นักเรียนบุตรข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี ๒๕๕๙ และทุนการศึกษา

แก่นิสิตนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อใช้ในการค้นคว้าวิจัย ประจำปี ๒๕๕๘

(๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

กิจกรรมมอบทุนการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

- ๑ ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยต่าง ๆ
- ๑ ทุนการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ
- ๑ ทุนการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าแก่บุตรข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ๑ ทุนการศึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่สนใจเรียนทางสายวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศ
- ๑ มูลนิธิฯ ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลถวายพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

รายนามผู้บริจาคเงิน

งบการเงิน

ข่าวเครือข่าย "พระปกเกล้าศึกษา"

คณะกรรมการมูลนิธิฯ

วัตถุประสงค์

สารจากประธานกรรมการ

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี



มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ได้ดำเนินกิจการมาเป็นเวลา ๓๕ ปีแล้ว โดยยึดวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในตราสารของมูลนิธิฯ คือ สนับสนุนการอบรมการศึกษา ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่ขัดสน เผยแพร่พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ตลอดจนร่วมมือ ส่งเสริม และประสานงานกับสถาบันการกุศลอื่น

เหมือนเช่นเคย ในปี ๒๕๕๙ มูลนิธิฯ ได้ดำเนินการมอบทุนการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีระดับบัณฑิตศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ นักเรียนทุน บุตรข้าราชการชั้นผู้น้อย และลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมทั้งทุนการศึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่สนใจเรียนทางสายวิทยาศาสตร์ ทั่วประเทศ ดังรายละเอียดในเล่ม

สำหรับปี ๒๕๕๙ นับเป็นปีแห่งความเศร้าโศกของประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า เมื่อในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๕.๕๒ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช สิริพระชนมพรรษาปีที่ ๘๙ ทรงครองราชสมบัติได้ ๗๐ ปี ถือเป็นกาลสูญเสียดังยิ่งใหญ่มากของประชาชนชาวไทย

ขอขอบคุณ ม.ร.ว.พฤษทิสาน ชุมพล สำหรับบทความ “จาก ป.ป.ร. ถึง ภ.ป.ร.” ซึ่งมุ่งเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แต่โดยเชื่อมโยงกับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ จึงเหมาะสมที่จะตีพิมพ์ในรายงานประจำปีฉบับนี้ ซึ่งตีพิมพ์ในปีที่เราประเทศไทยยังมีความอาลัยอาวูร ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ มีพระราชานุญาตให้มูลนิธิ เป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศล น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศล ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในวันเวลาเดียวกันกับราชสกุลสวัสดิวัตน์

มูลนิธิ ขอแจ้งให้ทราบว่า พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ ผู้เป็นกรรมการมูลนิธิ รุ่งก่อตั้งได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการมูลนิธิ เนื่องจากด้วยปัญหาสุขภาพ ท่านได้อุทิศกำลัง ปัญญาและกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์เพิ่มพูนของมูลนิธิ มาโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณด้วยความระลึกถึงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พลเรือเอก



(หม่อมเจ้าปุสาณ สวัสดิวัตน์)

ประธานกรรมการมูลนิธิ



จาก ป.ป.ร. ถึง ภ.ป.ร.

ม.ร.ว.พฤษทิสาณ ชุมพล

สายสัมพันธ์ส่วนพระองค์

“ความขัดแย้งระหว่างพระมหากษัตริย์กับรัฐบาลเป็นทางอันตรายขัดขวางความก้าวหน้าของประเทศ ถ้าได้พระมหากษัตริย์ที่ราษฎรให้ความนับถืออย่างจริงจัง ความขัดแย้งอาจจะหมดไป ดังนั้น ถ้าเขาเลือกสายของพีแดง สถานการณ์อาจจะดีขึ้น เพราะพีแดงเป็นนักประชาธิปไตยแท้ ประทานความเอื้อเฟื้อสนิสนมเป็นกันเองกับข้าราชการและประชาชนทั่วไปอย่างไม่ถือพระองค์ ทรงเสียสละเพื่อความสุข ของประชาชนทั่วไปมามาก เป็นที่รักใคร่ของชนแทบทุกชั้น ความรักนับถือพีแดงอาจจูงใจให้รักเชื่อสาย ของพีแดงด้วย จะได้เป็นผลดีแก่บ้านเมือง”^๑

เป็นพระราชกระแสรับสั่งในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ป.ป.ร.) อย่างไม่เป็นทางการในกาลที่ พระองค์ทรงสละราชสมบัติเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ (พ.ศ. ๒๔๗๘ นับตามปฏิทินปัจจุบัน) โดยมีได้ทรงระบุพระนามเจ้านายพระองค์ใดเป็นผู้สมควรสืบราชสันตติวงศ์ไว้ในพระราชหัตถเลขาสละราชสมบัติ

“พีแดง” ที่รับสั่งถึงนั้น คือ สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมขุนสงขลานครินทร์ (พระยศขณะนั้นของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช - ภ.ป.ร.) ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ ๗ ทรงอยู่ในลำดับแรกของการสืบราชสันตติวงศ์ ต่อจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เช่นเดียวกัน แต่ต่างพระราชชนนี ประสูติแต่สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระมหากษัตริย์ทรงพระยศลำดับถัดมาจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว.

ทุลกระหม่อมทั้งสองพระองค์นี้ทรงสนิทเสน่หากันยิ่งมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ และตลอดมา ความขื่อนี้ยืนยันได้จากพระราชหัตถเลขา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานมาจากเกาะชวา เมื่อกำลังเสด็จประพาสที่นั่นใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ที่ว่า

๑ ข้อเขียนของ ม.ร.ว.แสงสุรย์ ลดาวัลย์ ในงานพระเมรุมาศ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์, กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๒๘, หน้า ๒๙๒

“ได้ทราบเรื่องพี่แดง ออกจะทำคอกหอยตัน สงสารเหลือเกิน ฉันทันเคยกับท่านมาก และรักท่านมากด้วย เสียใจจริง ๆ ที่ท่านมาประชวรมากเช่นนี้ และเสียใจที่ไม่ได้อยู่ปลอบโยน สมเด็จพระเจ้า (สมเด็จพระศรีสวรินทิราฯ - ผู้เขียน) และพี่น้องอื่น ๆ ตามแต่จะทำได้ เสียงคุณสิ้นหวังมาก แต่ก็รู้ว่าหมดหวังกันมานานแล้ว อยากทำปาก แก้วว่าอาจมีอัศจรรย์บันดาลให้หายได้..”^๒

และเมื่อทรงทราบถึงการสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒ ก็ได้ทรงมีพระราชหัตถเลขาถึงวันที่วันนั้นมาจากเกาะบาหลีว่า

“วันนี้รู้สึกว้าวมองทึบเต็มที เเลอะอะไรไม่เป็นเรื่อง เขียนอะไรมันไม่คล่องใจ เพราะเมื่อเช้า ได้ข่าวพี่แดงแล้วซ้ำร้อนมาก มีนมเต็มที ต้องขอจบ... พี่แดงท่านคอยอยู่ได้เป็นนาน นึกว่าจะได้กลับไปพบอีก แต่นี่พบไปไปแล้ว รู้สึกเปลี่ยวเต็มที ทั้งที่คาดว่าจะได้ข่าวนี้อยู่ทุกวัน” (ตัวสะกดตามต้นฉบับ)^๓

ความสลดพระราชหฤทัยของพระองค์น่าจะคล้ายๆ กับความรู้สึกของศิริกาญจน์ เนติวิชรกุล ประชาชนคนธรรมดาวัย ๗๑ ปี ซึ่งได้เป็นผู้หนึ่งในชุดแรกที่เข้าไปถวายบังคมเบื้องหน้าพระบรมโกศพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เมื่อเช้าวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ว่า

“นาที่แรกที่เข้าไปในพระบรมมหาราชวัง มันจุกอยู่ที่อก จากนั้นพอเข้าไปสู่ประตูพระที่นั่ง หน้ามันชา มันพูดไม่ออก แล้วน้ำตาก็ไหลออกมาเอง ทุกอย่างเหมือนฝัน ป้าไม่อยากจะให้พระองค์ท่านจากไป ไม่อยากให้เกิดขึ้นเลย”^๔

ย้อนไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ วันที่ ๕ ธันวาคม พระโอรสพระองค์เล็กในสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอพระองค์นั้น ประสูติ ณ เมืองเคมบริดจ์ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา เมื่อทรงทราบ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี (พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าในรัชกาลที่ ๘ และที่ ๙) เสด็จฯ ไปเฝ้าฯ องค์ประชาธิปกราชันเพื่อขอพระราชทานพระนามแต่พระราชนัดดา (หลานย่า) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีลายพระหัตถ์พระราชทานพระนามว่า “ภูมิพลอดุลยเดช” (ไม่มีตัวอักษร ‘ย’)^๕ ความหมายว่า กำลังของแผ่นดินทรงอำนาจหาที่เปรียบมิได้

๒. พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระธิดาสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ในคราวเสด็จประพาสเกาะชวา เมื่อปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๔๗๒. พระธิดาสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตทรงพิมพ์แจก เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณในงานอัญเชิญพระบรมอัฐิกลับคืนสู่กรุงเทพมหานคร เมื่อปีฉลู พ.ศ. ๒๔๙๒, หน้า ๗๒.

๓. เพิ่งอ้าง, หน้า ๑๕๐.

๔. ใน “คลื่นความรักประชาชนผู้รักดี” ใน โปสต์ทูเดย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๙, หน้า A2.

๕. วิภลย์ พงศ์พินิตานนท์. “สายสัมพันธ์สายพระโลหิต” ในหนังสือประกอบนิทรรศการสายสัมพันธ์สองธรรมราชา (เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๔๙ ณ พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า. ๒๕๔๙, หน้า ๒.



วันที่ _____ พ.ศ. _____

เขียนอย่างวิธีแปลอักษร
ตามแบบราชพัสดุ
Bhumibrola

Aduladeja

เขียนอย่าง ออกเสียง
(.Poomipon)

หลังงานพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอพระองค์นั้น หม่อมสังวาลย์ มหิตล ฦ อยุธยา (นามราชสกุลซึ่งพระบาท สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทาน)^๖ หรือ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราบรมราชชนนี ในเวลา ต่อมาได้พาพระโอรสธิดาทั้งสามพระองค์ไปเฝ้าฯ เพื่อกราบพระบาทที่ได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานพระนามแต่พระโอรสองค์เล็ก ดังที่ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ ทรงไว้ในหนังสือแม่เล่าให้ฟังว่า โดยปกติผู้ที่ได้รับพระราชทานนามจะทรง พระกรุณาฯ พระราชทานเสมอ ป.ป.ร. ด้วย



๖. ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์, ม.ร.ว. (บรรณาธิการ). ปกิณกคดีเรื่องนามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และ บุคคลในราชสกุลสวัสดิวัตน์ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพหม่อมเจ้านรยราช สวัสดิวัตน์ วันเสาร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๖.) กรุงเทพฯ : หจก. จี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๔๖, หน้า ๒๑ - ๒๒.

เมื่อพระราชทาน เสมาก่อน้องคนเล็กแล้ว น้องชายคนโตเห็นเข้าก็พูดขึ้นมาทันที “สวยดี มีอีกไหม” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มีได้กริ้ว และรับสั่งให้หยิบมาอีก ๒ เสม่า เราก็เลยได้รับพระราชทานกันทุกคน” ^๗

ครั้นวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ ใกล้วันเถลิงศกใหม่ในสมัยนั้น เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จลงพระราชอุทยานหน้าพระที่นั่งอัมพรสถาน ที่ประทับพระราชทานน้ำพระมหาสังข์ ทรงเจิมพระบรมวงศานุวงศ์^๘ พระธิดาและพระโอรสในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอพระองค์นั้น ได้ทรงเข้ารับพระราชทานด้วย ปรากฏในภาพยนตร์ซึ่งสมเด็จพระยาชัยนาทนเรนทรทรงถ่ายว่า เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช พระชันษา ๔ ปี ทรงเข้ารับพระราชทาน นั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเสวยพระหนุ (คาง) ขึ้น เพื่อที่จะได้ทรงเจิมที่พระนลาฏ (หน้าผาก) ได้ถนัด เจ้านายฝ่ายในชั้นบรมวงศ์ ซึ่งประทับอยู่เบื้องข้างพระราชอาสน์ทรงแสดงพระอิริยาบถชื่นชมเอ็นดู “เจ้านายเล็ก ๆ” ผู้ทรงกำพร้าพระชนก^๙

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เสด็จเยือนยุโรป ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๒๔๗๗ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ หม่อมสังวาลย์ มหิดล ณ อยุธยา และพระโอรสธิดา ซึ่งถึงเวลานั้นประทับอยู่ที่ประเทศสวีเดนแลนด์ เผ่าทุลละองงรัฐลีพระบาท ณ โรงแรมเมอริส (Meurice) กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส.^{๑๐}

ในช่วงท้ายของการเสด็จประพาส ได้เสด็จฯ เป็นการส่วนพระองค์จริง ๆ ไปยังประเทศสวีเดนแลนด์ จึงไม่ปรากฏหลักฐานว่าเจ้านายในราชสกุลมหิดลได้เฝ้าฯ หรือไม่ จากนั้น ได้เสด็จฯ ไปประทับที่กรุงปารีสอยู่ระยะหนึ่ง ก่อนที่จะเสด็จฯ ข้ามช่องแคบไปยังเกาะอังกฤษ เมื่อปลายเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ประทับ ณ พระตำหนักโนล ตำบลแครนลีย์

๗. กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า. แม่เล่าให้ฟัง พระราชประวัติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๓ - ๒๔๘๑. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ/อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๕, หน้า ๑๙๐.

๘. บรรเจิด อินทุจันทร์ยง (บรรณาธิการ). จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด. หน้า ๘๔๘.

๙. ภาพยนตร์นี้หรือภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้อนุญาตและจัดทำสำเนาไว้ สำเนาหาชมได้ที่พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เชียงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ

๑๐. จดหมายเหตุ เสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรป พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๒๔๗๗ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พิมพ์เป็นอนุสรณ์ เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี ปชา สิริวรสาร ป.ช., ป.ม. ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๖. หน้า ๑๒๔ และพระบรมฉายาลักษณ์และพระฉายาลักษณ์ใน ประมวล พระฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์สำหรับพระราชทานในงานพระบรมศพ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง วันอังคารที่ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักราชเลขาธิการ, ๒๕๒๘, หน้า ๑๖๘.

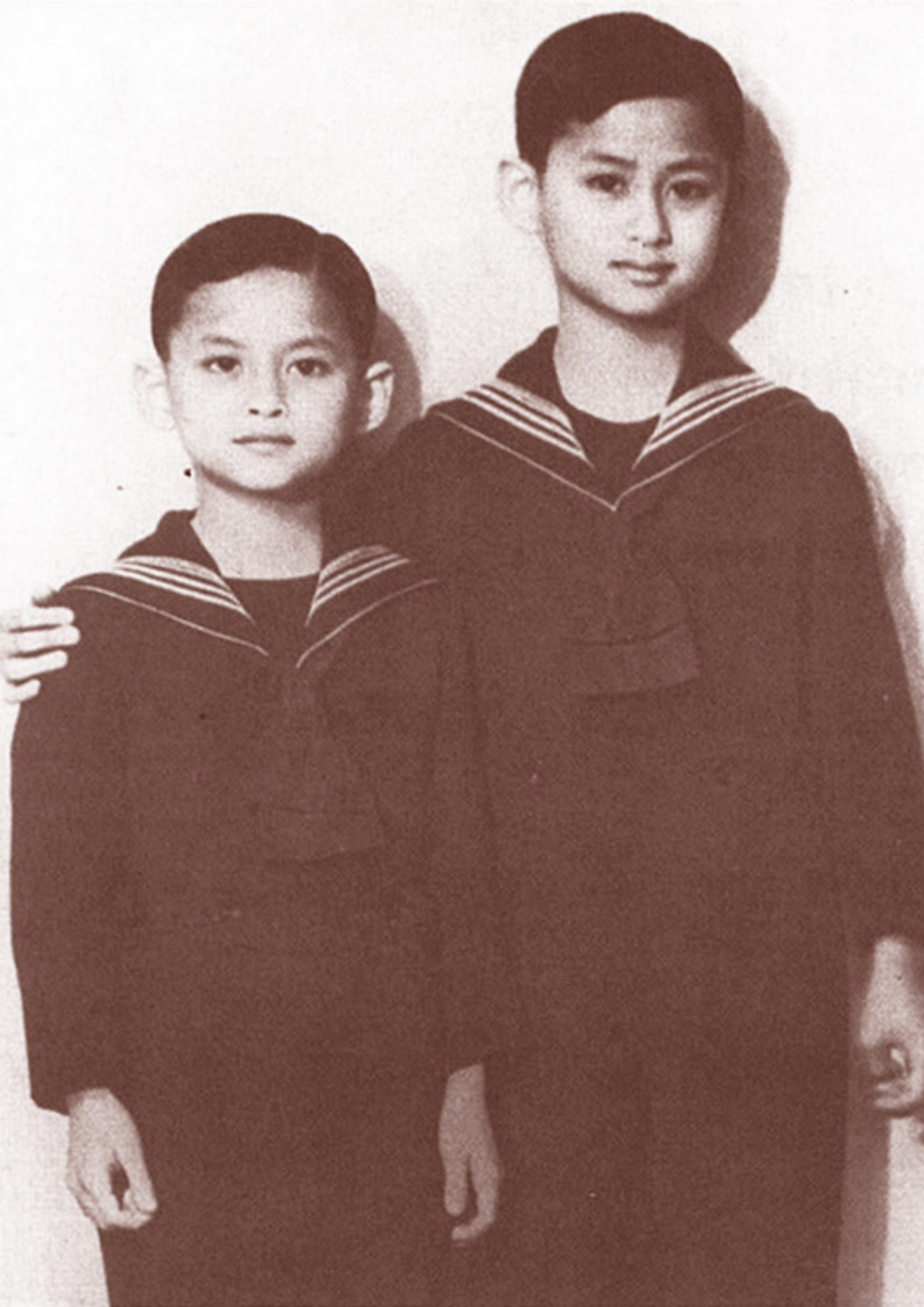
จังหวัดเซอร์เรย์ ซึ่งทรงเช่า และทรงเจรจากับรัฐบาลที่กรุงเทพฯ ทั้งทางโทรเลขและกับคณะผู้แทน ที่รัฐบาลส่งไปเฝ้าฯ ถึงเงื่อนไขต่าง ๆ หากประสงค์จะให้ทรงครองราชสมบัติต่อไป เมื่อการเจรจาไม่เป็นผล จึงได้ทรงตัดสินพระราชหฤทัยสละราชสมบัติเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ (พ.ศ. ๒๔๗๘ นับศักราชตามปัจจุบัน)

การทรงสละราชสมบัตินี้ อาจเข้าใจไปได้ว่าเป็นการทรงละทิ้งพระราชภารกิจหน้าที่ แต่ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดในข้อเขียนอื่นแล้ว^{๑๑} แท้ที่จริงเป็นการทรงประกอบพระราชภารกิจหน้าที่ อันสำคัญยิ่งสำหรับผู้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ กล่าวคือ การรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ให้อยู่คู่สยามต่อไป เพื่อที่จะได้วิวัฒนาการเป็นระบบพระมหากษัตริย์ในระบอบรัฐธรรมนูญหรือ constitutional monarchy ซึ่งอารยประเทศถือว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยประเภทหนึ่ง ความข้อนี้เห็นได้จากพระราชกระแสที่ได้อัญเชิญมาแสดงไว้ตั้งแต่ต้นบทความนี้ รวมทั้งจากพระราชหัตถเลขาอื่น ๆ ที่ได้ทรงไว้ในวาระต่าง ๆ แห่งรัชกาลของพระองค์^{๑๒}



๑๑. ดู พงศนิพนธ์ ชุมพล, ม.ร.ว. อนุสรณ์รำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี. ๒๕๕๖ และดูเพิ่มเติมใน พงศนิพนธ์ ชุมพล, ม.ร.ว. ประชาธิปไตย ประชาธิปไตย, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กำลังจัดพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๖๐.

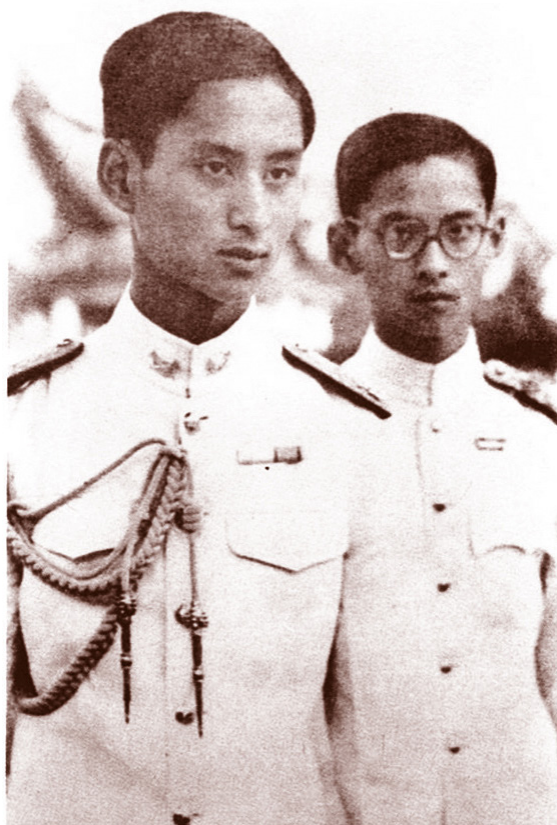
๑๒. ดูเอกสารใน สนธิ เตชานันท์ (ผู้รวบรวม). แผนพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบ “ประชาธิปไตย” ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า (พิมพ์ครั้งที่ ๔), ๒๕๕๕.



จาก ป.ป.ร. ถึง อ.ป.ร.

โดยที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้ทรงไว้ในพระราชหัตถเลขาพระราชสมบััติด้วยว่า

“ข้าพเจ้าไม่มีประสงค์ที่จะบ่งนามผู้หนึ่งผู้ใดให้เป็นผู้รับราชสมบัติสืบสันตติวงศ์ต่อไป
ตามที่ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะทำได้ตามกฎหมายเถียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์”^{๑๓}



สภาผู้แทนราษฎรจึงได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญและมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ให้กราบทูลเชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล พระโอรสองค์โตใน สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์ทรงรับราชสมบัติตามลำดับการสืบราชสันตติวงศ์ ซึ่ง วางไว้ในกฎหมายเถียรบาลฯ และเนื่องจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระชนมพรรษา เพียง ๙ พรรษา และประทับทรงศึกษาวิชาอยู่ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จึงได้มีการตั้งคณะ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระมหากษัตริย์ด้วยในทันที^{๑๔}

๑๓. ตูโน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้ แทนราษฎร, ๒๕๓๖, หน้า ๑๓๗ - ๑๔๒.

๑๔. เฟิงอ้าง, หน้า ๑๘๙.

การนี้อาจถือได้ว่าผู้มีอำนาจการปกครองจริงๆ ยังเห็นความจำเป็นหรือประโยชน์ของการมีสถาบันพระมหากษัตริย์สถิตอยู่คู่สยามต่อไป สำหรับประชาชนนั้นได้เฝ้ารอคอยวันที่ยุวกษัตริย์ซึ่งเขาแทบจะไม่รู้จักเสด็จฯ กลับมาให้ได้ชมพระบารมี

วันนั้นได้มาถึง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๑ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จฯ กลับมาโดยเรือเดินสมุทรพร้อมด้วยสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา และสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ถึงท่าราชวรดิษฐ์ ท่ามกลางฝูงชนที่ไปรับเสด็จฯ ด้วยความปิติยินดีที่ได้เห็น “เจ้าชาย” พระองค์น้อยๆ สองพระองค์ พระองค์หนึ่งทรงฉลองพระเนตร แต่ประทับอยู่ไม่นาน ก็ได้เสด็จฯ กลับไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

เกี่ยวกับการทรงศึกษาต่อนี้ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ ทรงเล่าไว้ในภายหลังว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ “รับสั่งถามไปที่พระราชชนนีว่า ต้องการจะให้ช่วยอะไรบ้างไหม คือเราคิดไว้ว่า ถ้าจะเสด็จมาอังกฤษเราก็จะย้ายไปอยู่ที่อื่น เพราะไม่อยากให้เป็นเรื่อง พระราชชนนีก็ตอบมาว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณแต่ไม่ชอบบวกรวม เรื่องมันเป็นอย่างนี้”^{๑๕} พระราชปิตุลา (อา) กับพระภคินิยา (หลานอา) จึงไม่ได้ทรงพบกันอีกเลย ด้วยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ณ พระตำหนักคอมพ์ตัน ที่ประทับในประเทศอังกฤษ.

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จฯ กลับไปนั้น สงครามโลกครั้งที่สองได้อุบัติขึ้นในยุโรป สมเด็จพระราชชนนีทรงยืนยันที่จะประทับอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์ต่อไป ซึ่งนับว่าเป็นพระวิสัยทัศน์ที่ถูกต้อง เพราะหากทรงเลือกประเทศอื่นใดในยุโรป คงจะต้องเสด็จฯ ลี้ภัยไปที่อื่น และหากจะเสด็จฯ กลับประเทศไทย ก็นับว่ามีความเสี่ยงในการเดินทาง.

ต่อมา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลทรงศึกษาต่อด้านนิติศาสตร์ระดับ มหาวิทยาลัยเตรียมพระองค์ทรงรับพระราชภารกิจพระประมุข ส่วนสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอฯ ทรงเลือกศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ตามความสนพระทัย วิชานี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงให้ความสำคัญเพราะทรงเห็นว่าเป็นวิชาสู่ความเจริญ หากใช้คู่กับคุณธรรม เมื่อสงครามโลกในยุโรปและในเอเชียบูรพาสงบลง ทุกพระองค์ เว้นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ได้เสด็จนิวัติพระนครอีกครั้ง คราวนี้โดยเครื่องบิน ลงที่สนามบินดอนเมือง เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งเป็นวันประสูติของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช

๑๕. พระราชบันทึกทรงเล่าในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘, หน้า ๑๙.

วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙ องค์พระประมุขผู้ทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว ประทับทรงเป็นประธานในการตรวจพลสวนสนามที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยของเหล่าทหารสัมพันธมิตร ผู้ชนะสงคราม ซึ่งรวมถึง คนไทยใน “คณะเสรีไทย” พร้อมกับลอร์ดหลุยส์ เม้าท์แบตตัน (Lord Louise Mountbatten) ผู้บัญชาการทหารอังกฤษ ในเอเชียบูรพา ระหว่างสงคราม

จากนั้น ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในจังหวัดใกล้เคียง โดยมีสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอฯ โดยเสด็จฯ อย่างใกล้ชิด บ่อยครั้งทรงบันทึกพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระบรมเชษฐาด้วยกล้องส่วนพระองค์ว่าได้พระราชทานความใกล้ชิดแก่ราษฎรอย่างไร พระราชหฤทัยหวังใญ่ว่ารายได้ของเขาเพียงพอหรือไม่ ด้วยพระอัธยาศัยอ่อนโยนนุ่มนวล^{๑๖} ส่วนในกรุงเทพฯ ซึ่งในช่วงนั้น มีความขัดแย้งกันระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนกับคนไทยอื่น ๆ จนมีความจลาจลอยู่บ่อยครั้ง องค์อานันทมหิดลได้ตัดสินพระราชหฤทัยเสด็จพระราชดำเนินไปยังสำเพ็งทรงพระดำเนินด้วยพระบาททรงเยี่ยมเยียนร้านรวงตามรายทางเป็นเวลา ๔ ชั่วโมง ยังผลเป็นการประสานรอยร้าวให้หมดไปและแสดงให้เห็นว่าสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของบรรดาหมู่เหล่าต่าง ๆ ที่พึงพระบรมโพธิสมภาร^{๑๗}

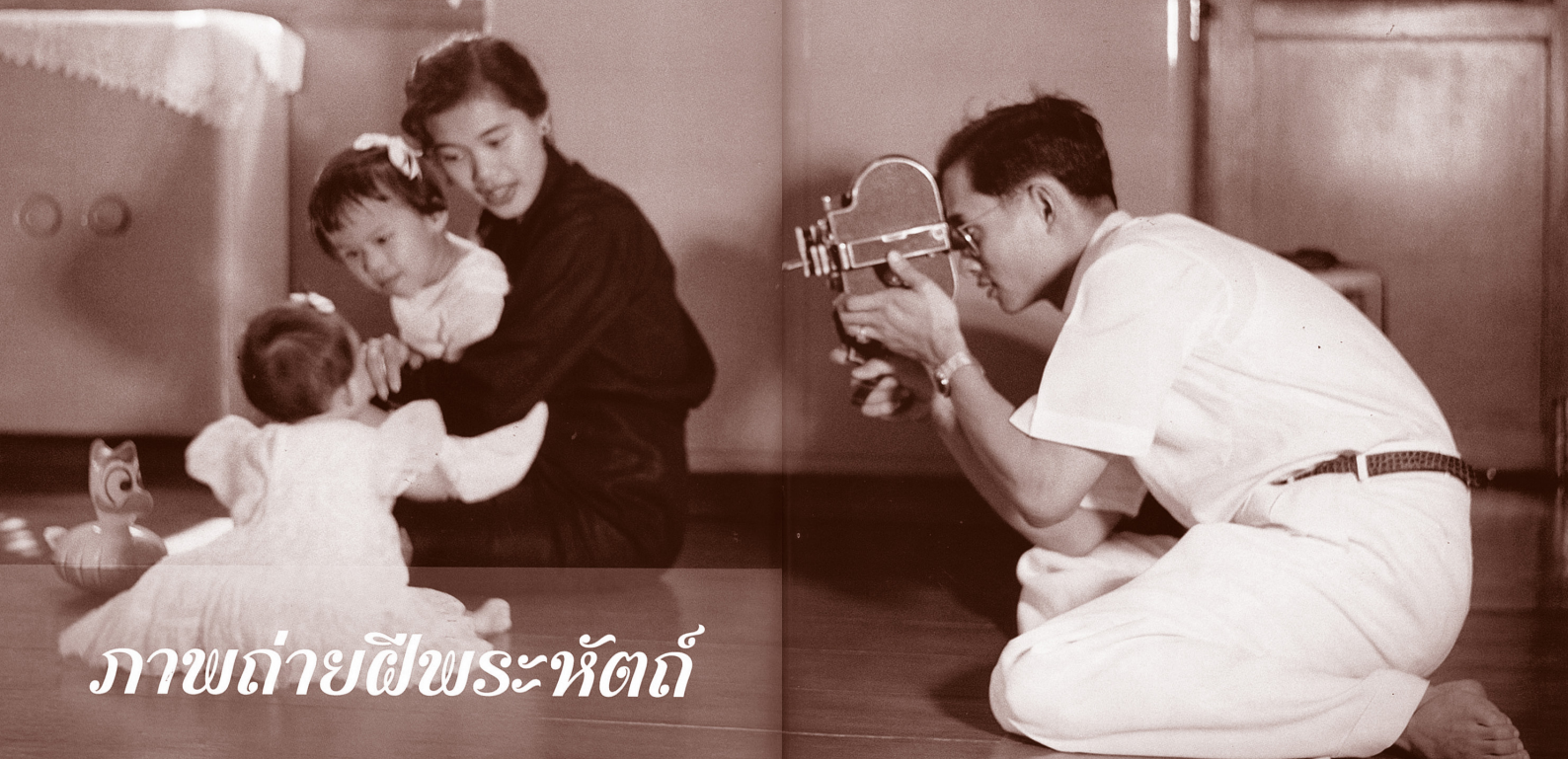
หลังจากที่ได้ทรงเลื่อนกำหนดการเสด็จฯ กลับไปยังประเทศสวีตเซอร์แลนด์ เพื่อทรงศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกหลายครั้ง ด้วยต้องทรงคอยทรงประกอบพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ในระบอบรัฐธรรมนูญ คือ การเสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งอนันตสมาคม ทรงประกอบพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ และทรงเปิดสมัยประชุมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ดังที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงริเริ่มไว้ในรัชกาลของพระองค์

วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ หนึ่งวันก่อนวันที่กำหนดไว้ว่าจะเสด็จฯ ออกไป ผ่านสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ยังสวีตเซอร์แลนด์^{๑๘} บรรดาพสกนิกรผู้จงรักภักดีหมู่เหล่าได้ทราบด้วยความตระหนก และเศร้าสลดสุดซึ้งหัวใจว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้ต้องพระแสงปืน เสด็จสวรรคตบนแท่นพระบรมมณเฑียร พระที่นั่งบรมพิมาน ที่ประทับในพระบรมมหาราชวังเมื่อเช้าวันนั้น ต่อมาศาลได้พิพากษาประหารชีวิตบุคคล ๓ คน ในข้อหาว่ามีส่วนในการลอบปลงพระชนม์

๑๖. พระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช) วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา ก่อนที่ทรงเสด็จฯ มอญเจ้านักขัตติกรมงคล กิตติยากร พระวรวงศ์เธอ (กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ) รับสั่งเล่าประทานพระองค์

๑๗. <https://th.wikipedia.org> พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร์ (เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙)

๑๘. ๑ ศตวรรษสุขสวัสดิ์ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๓. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). ๒๕๔๓. หน้า ๕๐๐ - ๕๐๑.



ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์

ท่านผู้หญิงเกนหลง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เขียนไว้ว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเล่าไว้ ในภายหลังว่า

“ข้าพเจ้าตอนนั้นอายุ ๑๓ ปี ได้ร่วมทุกข์กับประชาชนส่วนมาก เพราะว่าตอนนั้นก็เป็น หม่อมราชวงศ์หญิงธรรมดาๆ ซึ่งมีตั้งมากมาย... รู้สึกว่าชีวิตของคนไทยในสมัยนั้น แทบจะเรียกว่าหัวใจจะขาดไปทีเดียวในการสูญเสียประมุข... ทุกคนมีใบหน้าองน้ำตา ฟุ้งสายตามาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ภูมิพลอดุลยเดช - ผู้เขียน) ซึ่งขณะนั้นพระชนม์มเพียง ๑๘ พรรษา และก็ฟุ้งความหวังและความรัก ความเห็นใจเวทนา มิใยจะเสียงข่าวเล่าลืออะไร ประชาชนจงใจว่าจะไม่เชื่อ จึงมีความแน่วแน่มั่นคงในพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อไปของเขา...” ผู้ “ทรงสูญเสียพระมหากษัตริย์ สูญเสียพี่ที่เป็นเพื่อนเล่นมาด้วยกันตั้งแต่เล็กจนโต จะประทับด้วยกัน ไปไหนไปด้วยกัน ทุกหนทุกแห่งประดุจ ลูกฝาแฝด ตลอดจนแทบจะเป็นส่วนหนึ่งของพระองค์เอง ฉะนั้น ในสายตาของผู้ที่ได้พบเห็น จึงเสมือนพระองค์ถูกแยกไปแล้วครึ่งหนึ่งอย่างไม่มีวันจะกลับคืนมาอีกแล้ว...

ฉะนั้น ในการตัดสินใจพระทัยที่จะทรงรับพระราชภาระจากสมเด็จพระบรมเชษฐา... ไม่มีใครจะถวายเป็นความเห็นได้ หันพระพักตร์ไปทางไหนก็ทรงพบแต่ความโศกเศร้า สมเด็จพระราชชนนีได้แต่ทรงพระกรรแสง ไม่เสวย ไม่บรรทม แม้พระองค์เองก็แทบจะหมดพระสติ ทุกสิ่งเต็มไปด้วยความสับสน...

ด้วยขัดติยามานะ จึงเป็นการต่อสู้ครั้งแรกและสำคัญที่สุดที่จะต้องทรงกำพระชะตาด้วยพระองค์เอง คือ ทรงกล้าต่อสู้ในการตัดสินใจ... ตอบ “รับ” แผ่นดินไทยจากประชากรชาวไทย...”^{๑๘} คือ เมื่อรัฐสภา ลงมติเป็นเอกฉันท์ อัญเชิญเสด็จขึ้นทรงครองราชสมบัติสืบต่อในคืนวันเดียวกันนั่นเอง

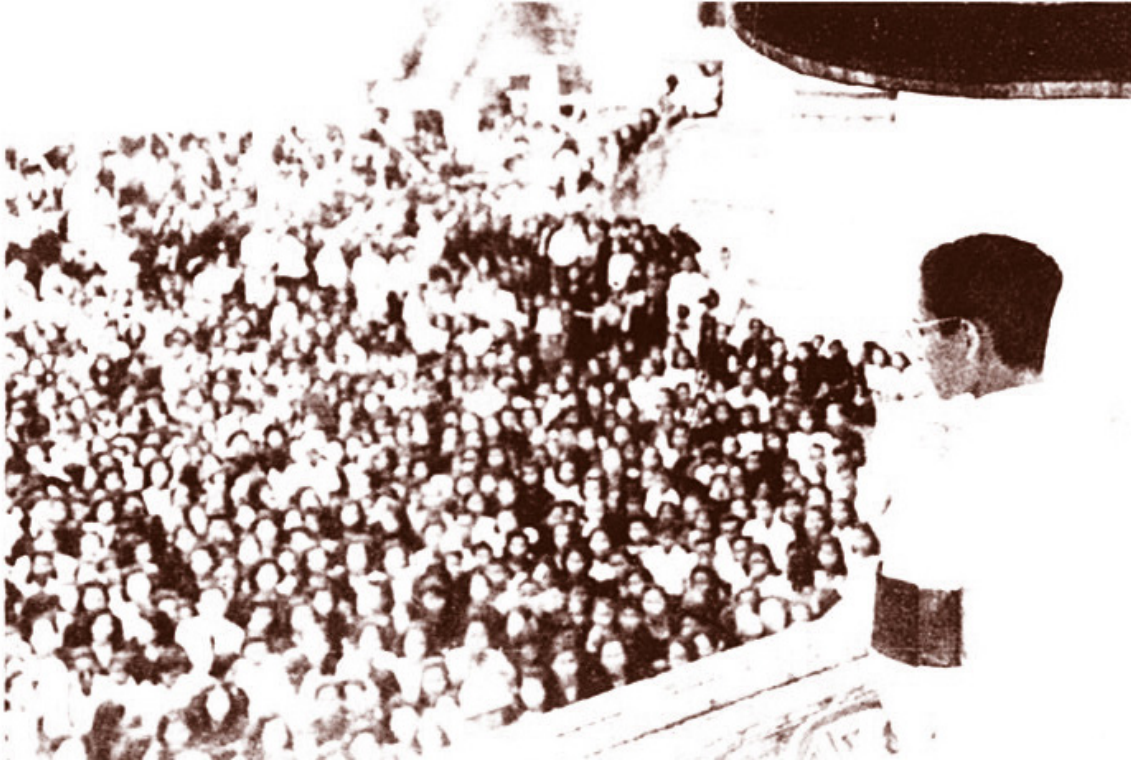
๑๘. ๑ ศตวรรษสุขสวัสดิ์ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๓. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). ๒๕๔๓. หน้า ๕๐๐ - ๕๐๑.

แรกเริ่มรัชกาลที่ ๕

สิ่งแรกๆ ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงทำก็คือ การทรงอำนวยให้ประชาชน ได้เข้าเฝ้าฯ ใกล้ชิดอย่างไม่ทรงเกรงภยันตรายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์หน้าสิ่วหน้าขวานนั้น



เฉลิมศักดิ์ รามโกมุท อดีตพระตำราวจหลวง เขียนไว้ว่า เมื่อเขายังหนุ่มและกำลังทำหน้าที่ นำเสด็จทรงพระดำเนินด้วยพระบาทในบริเวณพระบรมมหาราชวังไปยังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สถานที่ประกอบพระราชพิธีพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล. มีประชาชนจำนวนมากเข้ามานั่งเฝ้าฯ อยู่ชิดสองข้างของลาดพระบาท ทันใดนั้นนิสิตหญิงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคนหนึ่งก้มศีรษะลงแล้วยึด ข้อมพระบาทไว้ ชะรอยจะไม่อาจทนเห็นเจ้าชีวิตอีกพระองค์หนึ่งลับสายตาไป สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่ต้องทรงวางพระหัตถ์บนบ่าของสมุหราชองครักษ์เพื่อพยุงพระองค์ ส่วนเฉลิมศักดิ์เองก็ชวนเซไปมาเพราะฝูงชนได้เบียดเสียดกันให้ใกล้เข้ามาอีก ทำหน้าของเขาให้บังเอิญไปโดนมือของนิสิตหญิงผู้นั้น ยังผลให้หลุดจากข้อมพระบาท ทรงพระดำเนินต่อไปได้



ครั้งประทับพระราชอาสน์บนพระที่นั่งดุสิตฯ เรียบร้อยแล้ว พระองค์ได้รับสั่งให้ เฉลิมศักดิ์ เข้าเฝ้าฯ เขาเข้าไปหมอบเฝ้าฯ อยู่ด้วยความหวาดหวั่น รับสั่งด้วยพระสุรเสียงอันแผ่วเบาให้เขาได้ยินแต่ผู้เดียวว่า “คนเรานั้นมีระเบียบไม่เหมือนกัน ทำอะไรต้องนึกถึงข้อนี้ด้วย”^{๒๐} วันรุ่งขึ้น เฉลิมศักดิ์ไปตักน้ำพระพุทธมนต์หน้าพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ปฏิญาณตนว่าจะไม่ทำอะไรให้ต้องทรงตักเตือนอีก

พระราชกระแสองค์สั้นๆ นั้น แสดงให้เห็นว่า แม้ในวาระแรกเริ่มรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเข้าพระราชหฤทัยดีว่าวิถีปฏิบัติที่พสกนิกรของพระองค์นั้นมีต่างกัน ตามความหลากหลายทางวัฒนธรรม และได้ทรงเริ่มที่จะทรง “เข้าใจ เข้าถึง” เขาเหล่านั้น เพื่อที่จะได้ทรงงาน “พัฒนา” เพื่อ “ประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” ต่อไปตลอดระยะเวลาจนถึง ๗๐ กว่าปี ในรัชกาล ของพระองค์ ทั้ง ๆ ที่ในเวลานั้น ยังไม่ได้ทรงเปล่งพระปฐมบรมราชโองการดังกล่าว

หลังจากที่ได้มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เป็นพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลฯ (อ.ป.ร.) แล้ว^{๒๑} วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จฯ กลับไปยังประเทศ

๒๐. เฉลิมศักดิ์ รามโกมุท. เรื่องหลังจากวังหลวง. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงพระอาทิตย์. ๒๕๔๖. หน้า ๙๘.

๒๑. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระเกียรติยศยิ่งขึ้น และมี “พระอัฐมรามาธิบดินทร” เป็นสร้อยพระนามาภิไธย. เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙.

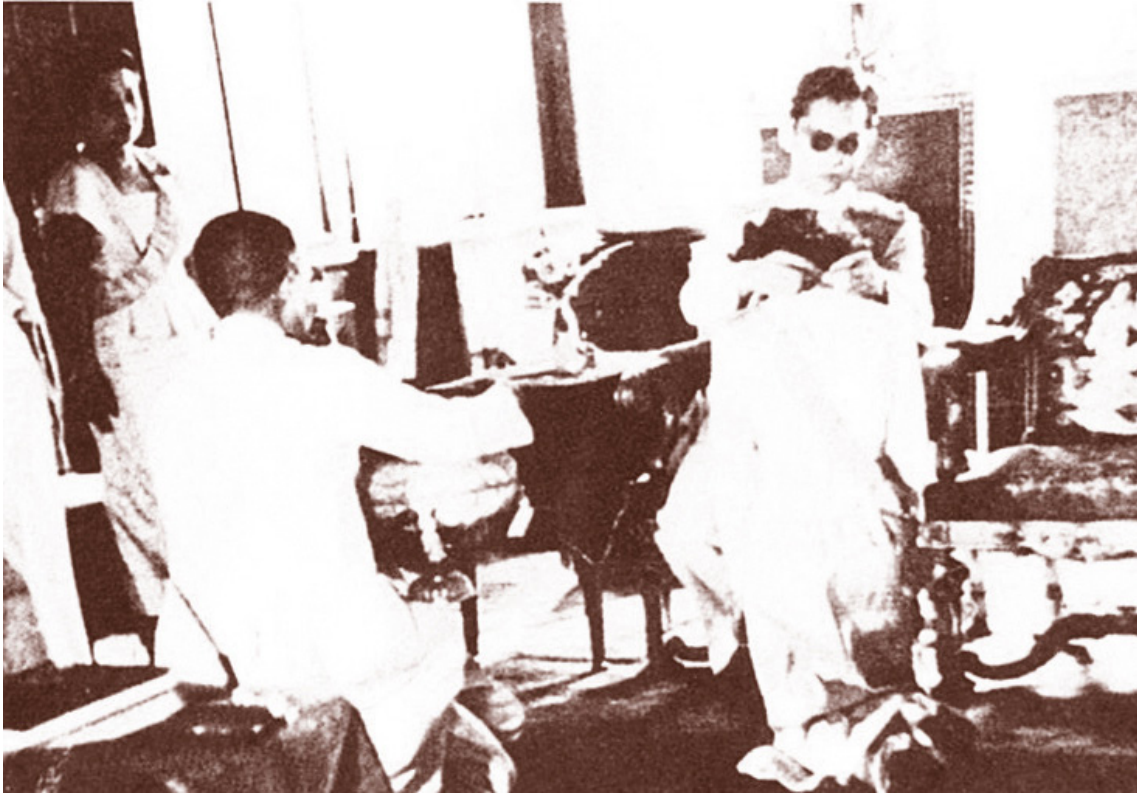
สวิตเซอร์แลนด์ ทรงเปลี่ยนแนวทางการศึกษาของพระองค์จากสาขาวิทยาศาสตร์เป็น
ปริญญาตรีและปริญญาเอกสาขาสังคมศาสตร์ เพื่อทรงเตรียมพระองค์สำหรับพระราชกิจ
หน้าที่พระมหากษัตริย์ในระบอบรัฐธรรมนูญเมื่อทรงบรรลุนิติภาวะ แต่ความสนพระราชหฤทัย
ในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมิได้เสื่อมคลาย และเมื่อประสานกับสังคมศาสตร์ได้บังเกิดเป็น
พระปรีชาญาณ ในเวลาต่อมา



ระหว่างที่ประทับอยู่ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์นั้น ใน พ.ศ. ๒๔๙๒ สมเด็จพระนางเจ้า
รำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ ได้เสด็จฯ ไปทรงกราบถวายบังคมทูลลาเสด็จฯ
นิวัตพระนคร เพื่อทรงอัญเชิญพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมาประดิษฐาน
สมพระเกียรติยศ ณ หอพระบรมอัฐิ บนพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง^{๒๒}

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๓ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จ
นิวัตพระนคร พร้อมด้วยหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร พระคู่หมั้น มาในการพระราชพิธีถวาย
พระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘
เมษายน ศกเดียวกัน สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าได้ทรง
ประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสถวายและพระราชทาน ณ ชั้นบนพระตำหนักใหญ่
วังสระปทุม

๒๒. หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมราชวงศ์ไพบยศรี สุขุม วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๕. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มปป. ไม่ปรากฏหน้าเลข. ในหนังสือดังกล่าวระบุไว้ชัดเจนว่าเสด็จฯ ไปทรงทูลลาพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘



ในวันเดียวกัน ที่ชั้นล่าง สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ได้ประทับอยู่เบื้องข้างพระราชอาสน์ในพระราชพิธีสถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ เป็นสมเด็จพระราชินี^{๒๓} และทรงเป็นพระบรมวงศ์ ฝ่ายในพระอิสริยยศสูงสุด ซึ่งเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในการราชาภิเษกสมรสที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณ อีกทั้งในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ศกเดียวกัน เฉลิมพระนามาภิไธยเป็น “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ” (ภ.ป.ร.) และโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระราชินีขึ้นเป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี”^{๒๔}

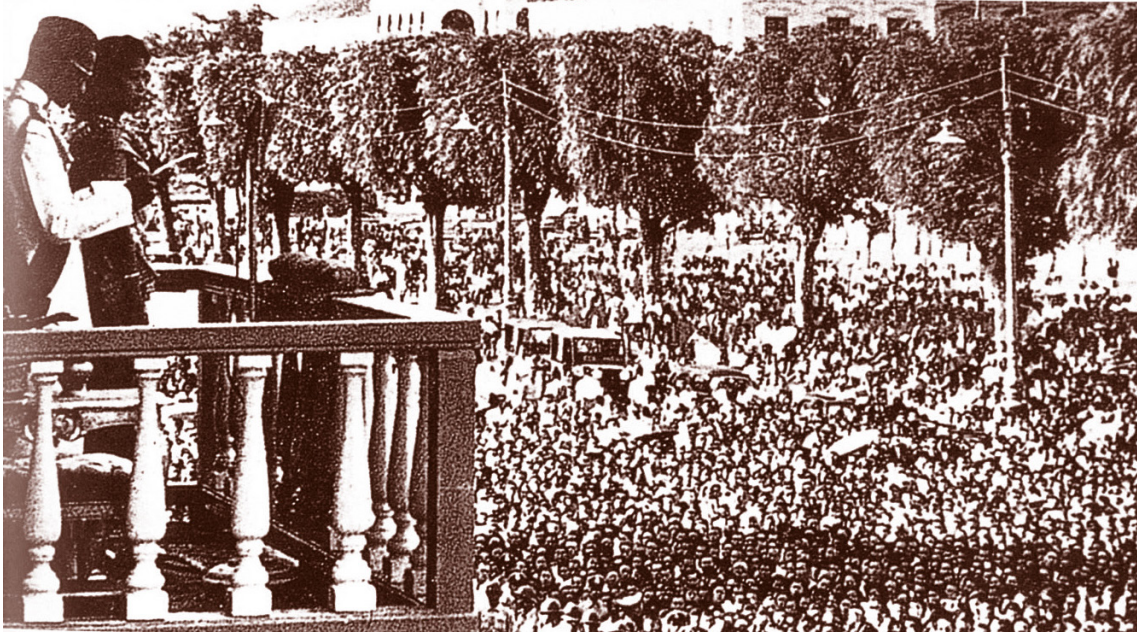
สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ จึงได้ประทับเป็นพยาน รอยต่ออันสำคัญแห่งยุคสมัยของสถาบันพระมหากษัตริย์ในจักรีบรมราชวงศ์โดยแท้ และน่าจะปลื้มพระราชหฤทัยที่สุดในที่สุด พระราชประสงค์ของพระราชสวามีที่จะให้สถาบันนั้นคงอยู่คู่สยาม ปรากฏต่อพระพักตร์ อีกทั้ง เป็นไปได้มากกว่าได้ทรงมีบทบาทอย่างเจียบ ๆ ในการทรงใช้พระประสพการณ์ตรงถวายคำแนะนำเกี่ยวกับพิธีกรรมประกอบพระราชพิธีทั้งสอง

๒๓. พลอยแกมเพชร, กองบรรณาธิการ. “๖๖ ปีราชาภิเษกสมรส” ในนิตยสารพลอยแกมเพชร ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๕๘๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๙, หน้า ๔๗ - ๖๔.

๒๔. ราชเลขาธิการ, สำนัก. ประมวลพระฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่

๗. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์พระราชทานในงานพระบรมศพฯ ณ พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๘. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔) จำกัด, ๒๕๒๘, หน้า ๑๘๘.

และในการคัดเลือกหม่อมเจ้าหญิงและหม่อมราชวงศ์หญิงราชสกุลต่าง ๆ รวม ๑๖ ท่าน ทำหน้าที่เชิญเครื่องราชูปโภคและพระแสงในการพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร คู่กัน ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ตามพระราชประเพณี ในวันที่ ๖ พฤษภาคม ด้วย ซึ่งเป็นแขกเช่นที่มีเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ ๗



วันที่ ๗ พฤษภาคม เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินี เสด็จออกมหาสมาคม ณ สีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท เหนือกำแพงพระบรมมหาราชวังด้านสนามชัย แทนที่จะเป็น ณ มุขเด็จพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ภายในกำแพง ดังนี้ทรงทำในสมัยรัชกาลที่ ๗ มีประชาชน ล้นหลามเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ทุกทิศสุดสายพระเนตร เป็นกำลังพระราชหฤทัยอย่างยิ่ง.

ครั้นวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี กลับไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์ อีกครั้งหนึ่ง เนื่องด้วยความจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพระสุขภาพ สืบเนื่องจากที่ทรงได้รับอุบัติเหตุจากรถยนต์เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ที่ประเทศนั้น จึงกล่าวได้ว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชยังไม่ได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจหน้าที่ในฐานะพระมหากษัตริย์มากนัก กระทั่งเสด็จฯ นิวัติประเทศไทยเป็นการถาวรในเวลาต่อมา คือ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยทางเรือสู่ท่าราชวรดิษฐ์ มีเรือน้อยใหญ่ของประชาชนออกมารับเสด็จฯ แน่นแม่น้ำเจ้าพระยา และมีประชาชนเรียงรายตามเส้นทางเสด็จฯ สู่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ที่ประทับ เป็นกำลังพระราชหฤทัยอีกครั้งหนึ่ง



สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เมื่อทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถแล้ว ทรงเล่าพระราชทานไว้ว่า

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน (รัชกาลที่ ๙ - ผู้เขียน) รับสั่งว่า เราต้องตอบแทนความรักของประชาชนด้วยการกระทำมากกว่าพูด ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะบำบัดความทุกข์ของเขา เพราะเขา เป็นหลักพึ่งพาของพระมหากษัตริย์ตลอดมา ประชาชนเป็นมิตรของพระมหากษัตริย์ มิตรนี้ในความหมาย ที่แท้จริง คือ ผู้ที่เอื้อเฟื้ออย่างกว้างขวาง คอยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลืออย่างลึกซึ้งกว้างขวาง และพระมหากษัตริย์ไม่เป็นภัยแก่ประชาชน”^{๒๕}

๒๕. พระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทาน ณ ศาลาดุสิตาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๖.

ภ.ป.ร. ครองใจราษฎร์ ครองแผ่นดิน

ชาวอเมริกันผู้หนึ่งผู้ซึ่งเป็นที่คุ้นเคยของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และเป็นผู้ซึ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยมีพระราชหัตถเลขา ขอคำปรึกษา ในประเด็นปัญหาต่างๆ ของสยามจนเขาได้ทูลเกล้าฯ ถวายเค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนั้น ชื่อว่า ดร.ฟรานซิส บี. แซร์ หรือพระยากัลยาณไมตรี อดีตที่ปรึกษาการต่างประเทศของรัฐบาลสยาม ในสมัยรัชกาลที่ ๖ มีหนังสือกราบบังคมทูลแนะนำพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในวาระแรกเริ่มแห่งรัชกาลที่ ๙ ว่า



“ในการทรงเผชิญกับปัญหาต่างๆ นั้น ชัดเจนอยู่แล้วว่า จะต้องทรงดำเนินตามรอยพระวิถี ของสมเด็จพระบรมราชชนก พระวิถีแห่งการอุทิศพระองค์อย่างไม่ทรงเห็นแก่พระองค์เอง เพื่อประเทศ และประชาชนของพระองค์ เฉกเช่นเดียวกัน พระอุดมคติของฝ่าละอองธุลีพระบาทจักต้องไว้ที่ดีและเปล่งประกาย หากจะทรงหลีกเลี่ยงความอับปาง เข้มทิศของพระองค์จะต้องเสถียรไปด้วยการตั้งอยู่บนคุณความดีแท้ และความซื่อตรงแน่วแนในพระราชหฤทัย ไม่มีสิ่งอื่นใดเป็นแน่ที่จะชนะใจบรรดาพสกนิกรของพระองค์ และที่จะทำให้อำนาจของพระองค์มีความแข็งแรง”^{๒๖}

๒๖. อ้างใน Grossman, Nicholas, (Editor - in - Chief), King Bhumibol Adulyadej : A Life's Work, Singapore : Editions Didier Millet, 2011, p. 97.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชหัตถเลขาทรงตอบเขาไปว่า “ข้าพเจ้าจะพยายามที่จะไม่ท้อถอย... และจะพยายามทำสุดความสามารถ”^{๒๗}

แม้ว่ารัฐบาลในขณะนั้นจะได้ให้คงสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ แต่หาได้สนับสนุนให้องค์พระมหากษัตริย์ทรงมีบทบาทมากนัก ดังที่องค์ภูมิพลเคยพระราชทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวชาวอเมริกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ เกี่ยวกับกาลครั้งนั้นว่า

“เมื่อใดที่ข้าพเจ้าเอ่ยปากเสนอแนะอะไรบางอย่าง เขาก็จะบอกว่า ฝ่าละอองธุลีพระบาท ไม่ทรงทราบอะไรหรอก... ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงหยุดพูด ข้าพเจ้ารู้เรื่อง แต่ข้าพเจ้าไม่ปริปาก เขาไม่ต้องการให้ข้าพเจ้าพูด ข้าพเจ้าก็ไม่พูด”^{๒๘}

เท่ากับว่าทรงเผชิญกับสถานการณ์เฉกเช่นที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเผชิญมาก่อน คือ “พระราชสิทธิ์” ขององค์พระประมุขของชาติที่จะทรงรับปรึกษาพระราชทานคำแนะนำ หรือกำลังใจ และพระราชทานคำเตือนสติผู้ที่ทำการปกครองจริง ๆ ไม่ได้รับการยอมรับ

พระราชสิทธิ์สามประการนี้ (The trinity of rights) ในระบบกษัตริย์ในระบอบรัฐธรรมนูญของอังกฤษเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ (convention) คือ ส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญของประเทศนั้น ซึ่งไม่ได้ มีลักษณะเป็นประมวลกฎหมาย (uncodified) ส่วนในรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรของไทยนั้น ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับพระราชสิทธิ์มีแต่ที่เกี่ยวกับ “พระราชอำนาจ” ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ทรงใช้ด้วยพระองค์เอง แต่เป็นไปตามคำกราบบังคมทูลของรัฐสภา เช่น มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี หรือของรัฐสภา ในกรณีของอังกฤษนั้น ศาสตราจารย์เวอร์นอน บอกดานอร์ (Vernon Bogdanor) ผู้เชี่ยวชาญเรื่องรัฐธรรมนูญ วิเคราะห์ไว้ว่าหากกษัตริย์ทรงรู้จักใช้ “พระราชสิทธิ์” ก็ไม่จำเป็นต้องทรงใช้ “พระราชอำนาจ” ซึ่งยังคงมีอยู่ เช่นพระราชอำนาจในการทรงยับยั้งการตราพระราชบัญญัติ (legislative veto) แม้ว่าจะไม่ปรากฏมีการใช้พระราชอำนาจดังกล่าวมาหลายร้อยปีแล้วก็ตาม ตัวอย่างที่่าเกือบจะมีการใช้ คือ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๔ (พ.ศ. ๒๔๕๗) พระเจ้าจอร์จที่ ๕ (King George V) มีพระราชดำริจะทรงใช้ในการยับยั้ง ร่าง พ.ร.บ. ให้อำนาจปกครองตนเองแก่ไอร์แลนด์ (Irish Home Rule Bill) ซึ่งทรงเห็นว่าจะเป็นการละทิ้ง พสกนิกรที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ซึ่งเป็นประชาชนส่วนน้อยในไอร์แลนด์ และจะนำมาซึ่งการที่ประชาชนจะรบกันเอง เป็นอันตรายต่อชาติในฐานะองค์พระประมุขของชาติ จึงทรงถือว่า

๒๗. เพิ่งอ้าง, หน้าเดียวกัน.

๒๘. เพิ่งอ้าง, หน้าเดียวกัน.

พระองค์ควรต้อง ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้ง ปรากฏว่า ในที่สุดนายกรัฐมนตรียอมนำร่าง พ.ร.บ. นั้นไปแก้ไข^{๒๙}

ในภาวะการณ์ที่พระราชสิทธิ์ไม่ได้รับการยอมรับนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเลือกที่จะไม่ทรงมีความขัดแย้งกับรัฐบาลอย่างออกนอกหน้า กลับทรงไว้ซึ่งพระขันติธรรม ทรงเสด็จไปใช้พระอัจฉริยภาพส่วนพระองค์สรรสร้างวิธีการชนะใจพสกนิกรของพระองค์หมู่เหล่าต่าง ๆ แทน การที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเช่นนั้น มาโดยต่อเนื่อง ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ได้ส่งผลเป็นการเพิ่มพูนพระบารมี หลายปีต่อมาจึง ปรากฏว่ารัฐบาลยอมรับฟังและนำพระราชดำริต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ นับเป็นการยอมรับพระราชสิทธิ์โดยปริยาย



พระอัจฉริยภาพ ซึ่งทรงใช้ในวาระแรก ๆ เป็นด้านการดนตรี ทรงพระราชนิพนธ์เพลง และทรงดนตรีสากลมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๘ แล้ว โดยมีเจ้านายซึ่งพระชนม์มากกว่าพระองค์ จำนวนหนึ่ง (ซึ่งบางองค์เคยอยู่ในวง “Door Mat” ในราชสำนักรัชกาลที่ ๗) ถวายงานในวง ซึ่งทรงเรียกว่า “วงลายคราม” ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้ทรงนำนักดนตรีรุ่นหนุ่ม ๆ มาร่วม และได้ทรงตั้งสถานีวิทยุส่วนพระองค์ขึ้นที่พระที่นั่งอัมพรสถานที่ประทับในขณะนั้น จึงเกิด ชื่อใหม่ว่า “วง อ.ส. วันศุกร์” เพราะบรรเลงเพลงในวันศุกร์ออกอากาศทางสถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต นอกจากจะทรงร่วมบรรเลงในวงแล้ว ยังทรงรับโทรศัพท์ขอเพลง

๒๙. Bogdanor, Vernon. The Monarchy and the Constitution, Oxford : Clarendon Press, 1995, p.69 และ pp. 122 - 135. แปลกแต่จริงที่ว่าใน ค.ศ. ๑๙๑๔ นั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่ครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชาได้เสด็จไปทรงทูลลาพระเจ้าจอร์จที่ ๕ เพื่อเสด็จคืนสู่พระนคร และพระราชอำนาจยับยั้งกฎหมายก็เป็นหนึ่งในสิ่งที่ทรง “ขอร้อง” ให้รัฐบาลของคณะราษฎรยอมให้ทรงมี. ไม่นานก่อนที่จะทรงสละราชสมบัติ

ด้วยพระองค์เอง^{๓๐} เท่ากับว่าได้ทรงพระสำราญและทรงเชื่อมสัมพันธ์กับพสกนิกรของพระองค์ไปพร้อมๆ กัน ทั้งยังเป็นการประสานความสนพระราชหฤทัยสองอย่างเข้าด้วยกัน เพราะเมื่อทรงพระเยาว์ได้ทรงประดิษฐ์เครื่องรับวิทยุด้วยพระองค์เอง

ย้อนไปในสมัยรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสนับสนุนอย่างแข็งขันความทรงริเริ่มทดลองการส่งวิทยุกระจายเสียงของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ผู้ทรงเป็นวิศวกรอาชีพและนักบุกเบิกกิจการหลายด้าน^{๓๑} จนกระทั่งได้มีพิธีเปิด “สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท” (ในวังพญาไท) เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ (พ.ศ. ๒๔๗๔ ตามปฏิทินปัจจุบัน) ด้วยการถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัสในพระราชพิธีฉัตรมงคล ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย รับสั่งว่า “ด้วยความมุ่งหมายให้ว่าจะส่งเสริมการศึกษา การค้า และการบันเทิงแก่พ่อค้าประชาชน”^{๓๒} อีกทั้งก่อนหน้านั้น ได้มีการบรรเลงและขับร้องเพลงพระราชานิพนธ์ไทยเดิม “ราตรีประดับดาวเถา” ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว กระจายเสียงทางสถานี ๑๑ พี.เจ. ซึ่งกรมพระกำแพงเพชรฯ ทรงทดลองอยู่ที่ศาลาแดง^{๓๓}

องค์ ภ.ป.ร. จึงมิได้แต่เพียงทรงสานต่อพระราชกรณียกิจในองค์ ป.ป.ร. เท่านั้น หากได้ทรงสรรสร้างพัฒนาดนตรีการและการวิทยุกระจายเสียงให้พระมหากษัตริย์กับประชาชนได้มีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นกว่าที่ธรรมเนียมประเพณีหรือกาลเวลา ๙ ปี อันแสนสั้นในรัชกาลจะอำนวยให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกระทำได้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มีได้เป็นกับมวลชนเท่านั้น หากยังเป็นอย่างไม่ทรงถือพระองค์ในการทรงสอนนักเรียนโรงเรียนสอนคนตาบอดในการเป่าแซกโซโฟนตามที่ใจเขาปรารถนา ดั่งมีอดีตนักเรียนผู้หนึ่งเล่าให้ฟังทางสถานีโทรทัศน์สาธารณะไทย พี. บี. เอส. เมื่อเร็ว ๆ นี้ ตลอดจนการเสด็จฯ ไปทรงดนตรีตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และโปรดเกล้าฯ ให้วงดนตรีของนิสิต นักศึกษา และของทุกเหล่าทัพได้ผลัดกันมาบรรเลงออกอากาศทางสถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต ความซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณและความเลื่อมใสศรัทธาในพระองค์จึงเกิดตามมา

๓๐. งามพรรณ เวชชาชีวะ. ในหลวงของเรา กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๕๕, หน้า ๖๒. หม่อมเจ้ากมลีสถาณ ชุมพล ท่านพ่อของผู้เขียนเคยอยู่ในห้อง “Door Mat” และวง “ลายคราม”

๓๑. ศันสนีย์ วีระศิลป์ชัย, เจ้าฟ้า เจ้าชาย ในพระพุทธเจ้าหลวง. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๕๙, หน้า ๑๔๙ - ๑๘๖.

๓๒. วีรวัลย์ งามสันติกุล, ประชาธิปกกาลสมัยในกระแสธารประวัติศาสตร์ กรุงเทพฯ : มูลนิธิประชาธิปไตย - จำไพพรรณ, ๒๕๕๙, หน้า ๑๒๔ - ๑๒๕.

๓๓. กรมศิลปากร. พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, กรุงเทพฯ : รัฐสภา, ๒๕๒๔, หน้า ๖๔.

ยิ่งไปกว่านั้น ในเวลาต่อมา เช่น ในพ.ศ. ๒๕๐๕ เกิดวาทภัยครั้งใหญ่ที่แหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช อันเกิดจากพายุโซนร้อน สถานีวิทยุ อ.ส. ได้ทำหน้าที่แจ้งข่าวและทำการขอรับบริจาคเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย ด้วยการบรรเลงดนตรีตามที่ผู้บริจาคขอมานับเป็นการใช้สื่อวิทยุในกิจการ สาธารณกุศลครั้งแรกในประเทศไทย เป็นที่มาของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งทำงานบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน^{๓๔} โดยคู่กันมีสถาบันราชประชาสมาสัย ซึ่งทรงตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ เพื่อทำการวิจัยและรักษาโรคเรื้อน อีกทั้งดูแลจัดการศึกษาแก่นักเรียนที่เป็นลูกหลานของผู้ป่วยโรคเรื้อน และในกาลต่อมาโรคเอดส์^{๓๕} นับเป็นการที่องค์ภูมิพลทรงดำเนิน “ตามรอยเท้าพ่อ” คือ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ผู้ได้ทรงอุทิศพระองค์แก่การทรงงานด้านการแพทย์และการสาธารณสุข โดยไม่ทรงรังเกียจหรือทรงเห็นแก่พระอนามัยของพระองค์เอง จนประชวรหนักสวรรคตลงก่อนกาลอันควร ทั้งนี้ การดำเนินการกำจัดโรคเรื้อนเป็นเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สนพระราชหฤทัย และใน พ.ศ. ๒๔๖๙ ได้เสด็จฯ เยี่ยมโรงพยาบาลโรคเรื้อนเชียงใหม่ และโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ป่วยได้เฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด^{๓๖}

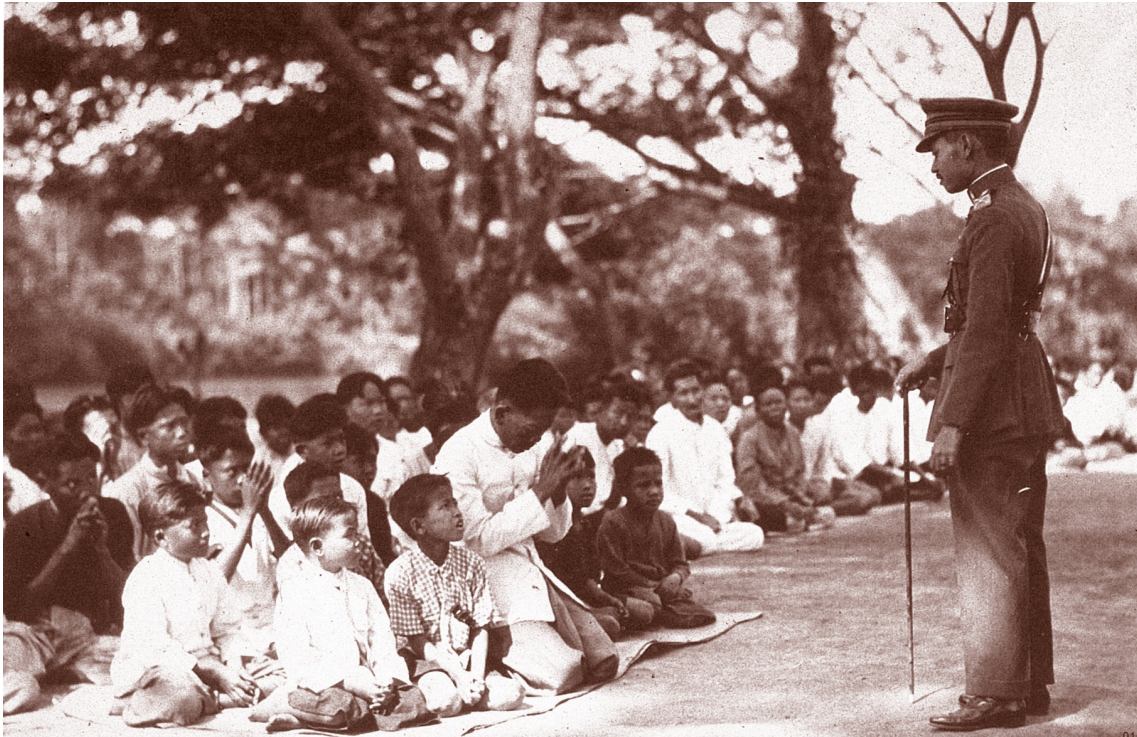
โดยที่ในปีแรกๆ แห่งรัชกาล รัฐบาลไม่ได้สนับสนุนให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช จึงได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดต่างไกล ดั่งนั้น ในฤดูร้อน จึงได้เสด็จฯ ไปทรงพักผ่อนพระอิริยาบถ ณ วังไกลกังวล หัวหิน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชทานสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เป็นโอกาสให้ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในสถานที่ไกลๆ วังนั้น เช่นใน พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่หมู่บ้านห้วยคต ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน ซึ่งเส้นทางดินเป็นหลุมเป็นบ่อ รถพระที่นั่งติดหล่ม ชาวบ้านที่มาช่วยเข็นกราบบังคมทูลว่า ต้องใช้เวลาทั้งวันจึงจะนำพืชผลไปขายที่ตลาดหัวหินได้ ทั้ง ๆ ที่ระยะทางเพียง ๒๐ กิโลเมตร รายได้จึงไม่คุ้มกับรายจ่าย จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ตำรวจตระเวนชายแดนจัดสร้าง ถนนเข้าหมู่บ้าน ซึ่งพระราชทานนามใหม่ว่า “ห้วยมงคล” ถนนนี้นับได้ว่าเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการแรก^{๓๗}

๓๔. งามพรรณ เวชชาชีวะ, อ้างแล้ว, หน้า ๖๒ - ๖๓. และหน้า ๑๕๒ - ๑๕๓.

๓๕. เฟิงอ่าง, หน้า ๑๕๐ - ๑๕๑.

๓๖. วีรวัลย์ งามสันติกุล. ๒๕๕๙. ประชาธิปไตยสมัยใหม่ในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิประชาธิปไตย - รำไพพรรณี, หน้า ๑๑๓. ดูพระราชประวัติโดยสังเขป ในสันสนีย์, อ้างแล้ว, หน้า ๒๖๑ - ๒๙๖. อนึ่งเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ในสมัยรัชกาลที่ ๗ สยามได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาสมาคมเวชศาสตร์เขตร้อน แห่งตะวันออกไกล (FEATM) ขึ้นที่กรุงเทพฯ โดยมีการประชุมเรื่องโรคเรื้อนภายใต้การอุปถัมภ์ของสันนิบาตชาติ (The League of Nations) พร้อมกันด้วย ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างดี และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริเกี่ยวกับการประชุมทั้งสองนี้ ความตอนหนึ่งว่า “นับว่าเป็นอุปการะอย่างดีให้การแพทย์และการสาธารณสุขก้าวหน้าต่อไป” ดู ธีระ นุชเปี่ยม. ตัวตนใหม่ของสยามในโลก : การต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๗, กรุงเทพฯ : มูลนิธิประชาธิปไตย - รำไพพรรณี, ๒๕๕๙, หน้า ๙๑ - ๙๒.

๓๗. งามพรรณ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๙.



แปลกแต่จริงที่ว่าในสมัยรัชกาลที่ ๗ หนึ่งในโครงการสำคัญของ “สถาปนาพื้นที่ชายทะเล ฝั่งตะวันออก” (ของอ่าวไทย) ซึ่งตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเพื่อเป็นการนำร่องการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลในสมัยรัฐบาล “สมบูรณาญาสิทธิราชย์” ของรัชกาลที่ ๗ นั้น คือ การสร้างถนนจากชะอำถึงหัวหิน อีกทั้ง การสร้างตลาด “ฉัตรไชย” ๗ โค้ง ที่ตัวอำเภอหัวหิน ซึ่งยังคงตั้งอยู่ให้เห็นในปัจจุบัน^{๓๘} นอกจากนี้ รถบดถนนยังเป็นของเล่นซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงนำมาจากสหรัฐอเมริกาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ และพระราชทานแด่พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช (พระอิสริยยศและพระนามในขณะนั้น) เป็นที่โปรดปรานมาก จนได้ทรงนำไปสวิตเซอร์แลนด์ด้วย^{๓๙}

ที่เขาเต่า ไม่ไกลจากวังไกลกังวลเช่นกัน ระหว่างเสด็จฯ ไปทรงสำราญพระราชอิริยาบถ ณ ที่นั้น ก็ได้ทรงละเลยที่จะทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในทุกข์ของราษฎร ซึ่งขาดแคลนน้ำจืด เป็นที่มาของโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่าใน พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งได้พัฒนาต่อมาเป็นโครงการพระราชดำริที่เต็มรูปแบบแห่งแรก คือ มีทั้งการชลประทาน การเจาะบ่อน้ำบาดาล การสร้างวัดและโรงเรียน การบูรณะถนน และการพัฒนาการเกษตร^{๔๐}

๓๘. พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว. หัวหินและวังไกลกังวลสมัยรัชกาลที่ ๗ ใน รายงานกิจการของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ประจำปี ๒๕๔๒, กรุงเทพฯ : มูลนิธิฯ, ๒๕๔๓, หน้า ๓ - ๔.

๓๙. วิภัลย์ พงศ์พนิตานนท์, สายสัมพันธ์ สายพระโลหิต ใน หนังสือประกอบนิทรรศการสายสัมพันธ์สองธรรมราชา, กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้าฯ, ๒๕๔๙, หน้า ๓.

๔๐. ชนิดา ชิตบัณทิตย์, โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การสถาปนาพระราชอำนาจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๕๐, หน้า ๗๘.

ณ วังไกลกังวลเอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนเล็ก ๆ ขึ้น เพื่อจัดการศึกษาแก่บุตรธิดาข้าราชการบริพารที่นั่น ซึ่งคล้ายกับที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนเยาวกุมารขึ้นในบริเวณพระตำหนักสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เพื่อประโยชน์เดียวกัน โรงเรียนวังไกลกังวลได้ขยายตัวมากในสมัยรัชกาลที่ ๙ มีทั้งชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งสายสามัญ และสายการอาชีพ ครั้นในวาระที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในพ.ศ. ๒๕๓๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้โปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงศึกษาธิการสนองพระราชดำริในการจัดโครงการการศึกษาสามัญผ่านดาวเทียม พระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนประเดิม และพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งสถานีต้นทาง หรือสถานีส่งที่โรงเรียนวังไกลกังวล ออกอากาศไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ นับเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่นักเรียนในพื้นที่ห่างไกลความเจริญและในป่าบนเขา ซึ่งตำรวจตระเวนชายแดนสนองพระราชดำริในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีดำเนินการ จึงเป็นการทรงถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระองค์ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้พระราชทาน แนวทางและชื่อรายการ “ศึกษาทัศน์” (Quest for Knowledge) เป็นรายการที่ครูและนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวลเดินทางไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ หาความรู้จากสภาพจริงและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพระองค์เองได้ทรงทำหน้าที่เป็นครูศึกษาทัศน์สอนนักเรียนมัธยมโรงเรียนวังไกลกังวลเช่นเรื่องเกี่ยวกับดินและเกี่ยวกับโครงการฝนหลวง เป็นต้น^{๔๑} ภาพนักเรียนล้อมรอบพระองค์ตั้งใจฟังพระราชกระแสรับสั่งและการทรงสาธิตด้วยแววตาชื่นชม ตั้งใจกราบบังคมทูลถามและตอบคำรับสั่งถามยังตรึงตาผู้ชม ชาวในพระราชสำนักอยู่จนทุกวันนี้ ทั้งอดีตนักเรียนหลายคนก็ได้เติบโตขึ้น และยินดีเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลาย ไม่เสียหลายที่ได้ตั้งพระราชหฤทัยสร้างคน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงได้ทรงใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เป็นประโยชน์แก่การขยายโอกาสทางการศึกษาได้กว้างขวางเป็นทวีคูณกว่าที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งในรัชกาลของพระองค์ได้มีพระบรมราโชบายและรัฐบาลของพระองค์ได้ดำเนินการให้รัฐจัดการศึกษา ภาคบังคับโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจนครอบคลุมพื้นที่เกือบทุกตำบลทั่วประเทศ รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย การจัดการฝึกหัดครูให้เป็นระบบ เป็นต้น^{๔๒} และพระราชกรณียกิจทรงสอนนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวลนั้น

๔๑. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี. สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์, กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๕๑, หน้า ๗๒ - ๗๔.

๔๒. ดูเพิ่มเติมใน เปรมา สัตยาวิมลพงศ์. การศึกษาในสมัยรัชกาลที่ ๗ ขยายโอกาส มุ่งคุณภาพ พร้อมคุณธรรม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิประชาธิปไตย - ราไพพรรณ, ๒๕๕๙.

ก็ทรงประกอบไป โดยใกล้ชิดเสมอเหมือนกับที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยทรงสั่งสอนอบรมผู้เยาว์ ในพระราชอุปการะ รวมทั้งได้โปรดเกล้าฯ ให้ได้ผลัดกันโดยเสด็จพระราชดำเนินไปในท้องที่และประเทศต่าง ๆ เป็นการทัศนศึกษา และให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง ไม่เป็นผู้จับจด อีกทั้งมีคุณธรรม^{๓๓} ซึ่งสองประการหลังนี้ ก็เป็นพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในโครงการพระดาบสและโรงเรียนพระดาบสเชิงการศึกษา นอกโรงเรียน ซึ่งทรงจัดตั้งขึ้นสำหรับผู้ขาดโอกาสและทุนทรัพย์แต่มีความเพียรและความตั้งใจจริง แต่ถึงพร้อมด้วยอิทธิบาท ๔ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ให้ได้เรียนรู้จากครูอาสา ผู้ถ่ายทอดทักษะวิชา และถึงพร้อมด้วยพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา คือ ความเสียสละ^{๓๔}



พระราชกรณียกิจและพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เรื่องหนึ่ง ซึ่งจะละเว้นไม่กล่าวถึงมิได้ คือ การที่ไม่ได้ทรงละทิ้งแม้ชาวเขาชาวดอยที่อยู่ห่างไกลความเจริญ บางแห่งรถเข้าถึงไม่ได้ ก็ได้ทรงพระดำเนิน (เดิน) ข้ามภูเขาไปจนถึง ชาวเขาบนดอยปลูกฝิ่นก็เพราะในเมื่อการเดินทางนานกว่า ๖ ชั่วโมง จึงจะถึงตัวเมือง พืชผลอื่น ๆ ก็จะเน่าเสียจำหน่ายไม่ได้ราคา แต่ฝิ่นนั้นพ่อค้าเดินทางเข้ารับซื้อ ถึงหมู่บ้านเลย ฝิ่นนี้ นอกจากจะเป็นกิจการที่ส่งผลร้ายแรงต่อผู้เสพย์ และเป็นปัญหาสังคมตามมาตลอดจน เป็นผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของการที่ป่าไม้ต้นน้ำหมดไปจากการถางป่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงเข้าแก้ปัญหาอย่างตรงจุด ทรงซักถามชาวเขาว่านอกจากรายได้จากฝิ่นแล้ว มีรายได้อะไรอื่นอีกบ้าง ก็ทรงได้รับคำตอบว่า จากลูกท้อพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งให้รายได้พอ ๆ กับฝิ่น จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้นำกิ่งท้อและพืชพันธุ์ต่างประเทศมาต่อยอดต้นต่อพื้นเมืองเดิม เป็นการชักจูงให้ชาวเขาปลูกผลไม้เมืองหนาวอื่น ๆ แทนฝิ่น มีเช่น สตรอเบอร์รี่ บัวย สาลี องุ่น พลับ และเสาวรส และต่อมาผักสดต่าง ๆ เป็นต้น เป็นที่มาของมูลนิธิฯ โครงการหลวงในปัจจุบัน^{๓๕}

๓๓. ดู พุทธนิทาน ชุมพล, ม.ร.ว. พระปกเกล้าฯ กับเด็ก ๆ ใน รายงานกิจการประจำปี ๒๕๓๙ ของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี. กรุงเทพฯ : มูลนิธิฯ, ๒๕๔๐, หน้า ๖ - ๑๓.



ที่จริง เรื่องการควบคุมฝิ่นนี้ สยามได้มีส่วนร่วมกับนานาชาติมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ แล้ว โดยในสมัยรัชกาลที่ ๗ สยามอยู่ในแนวหน้าของชาติที่มีนโยบายควบคุมฝิ่นที่ก้าวหน้า และใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้ออกพระราชบัญญัติฝิ่นฉบับใหม่ และคณะกรรมการธิการไต่สวนเรื่องฝิ่นของสันนิบาตชาติ (The League of Nations) ซึ่งเดินทางมา ได้ประเมินว่า สยามได้ดำเนินนโยบายอย่างจริงจังและได้ผล ดังนั้น ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ สันนิบาตชาติจึงได้ตกลงให้สยามเป็นผู้จัดประชุมนานาชาติของคณะกรรมการธิการไต่สวนเรื่องฝิ่นขึ้นที่พระบรมมหาราชวัง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงมีพระราชสาส์นถึงที่ประชุมว่า ทรงเห็นว่าเป็นคุณูปการต่อ “สวัสดิภาพที่ดีขึ้นในโลกโดยรวมและเป็นประโยชน์แก่มนุษยชาติทั้งมวล” การประชุมลงเอยด้วยการลงนามใน “ความตกลงกรุงเทพฯ เรื่องการปราบปรามการสูบฝิ่นในตะวันออกไกล” เป็นเกียรติประวัติแก่สยามประเทศในเวทีโลก ผู้ทำหน้าที่ประธานที่ประชุม คือ พระยาศรวิสารวาจา (เทียนเลี้ยง สุบุตระกุล) ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น^{๔๔} และหนึ่งในสองบุคคล ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปีเดียวกันนั่นเอง อีกทั้งต่อมายังเป็นองคมนตรีในรัชกาลที่ ๙

๔๔. สารานุกรมฯ, อ้างแล้ว, หน้า ๒๖๐ - ๒๖๑.

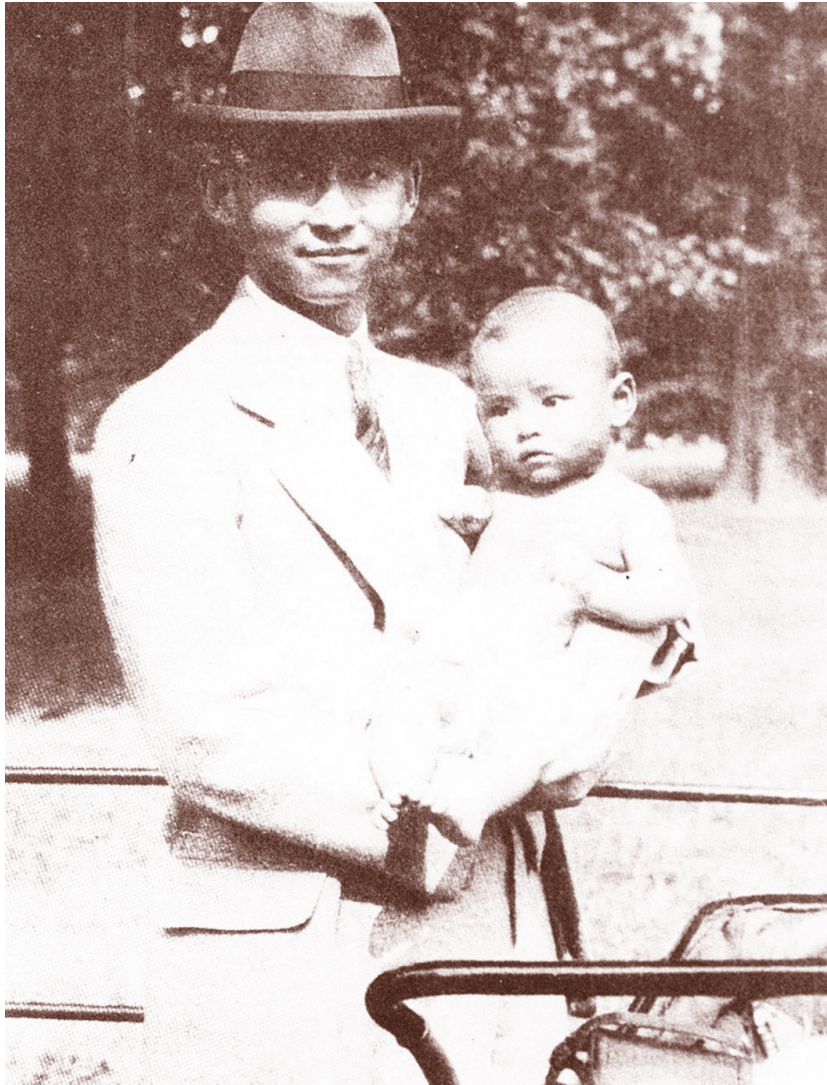
๔๕. งามพรรณ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑๒ - ๑๑๕. และสารานุกรมฯ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒๖ - ๑๒๘.

๔๖. ชีระ นุชเปี่ยม, ตัวตนใหม่ของสยามในโลก : การต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๗, กรุงเทพฯ : มูลนิธิพระราชาธิปก - ราไพพรรณี, ๒๕๕๙, หน้า ๘๔ - ๙๐.



คำสรรเสริญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรื่องฝิ่นของประเทศไทยยังคงมีต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช กล่าวคือ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ โครงการหลวงได้รับรางวัลแมกไซไซสำหรับการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ จากการทำงานโดยสันติวิธีให้ชาวเขาเลิกปลูกพืชเสพติด เช่นฝิ่น และใน พ.ศ. ๒๕๔๙ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) โดย นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้มาเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (UNDP Human Development Lifetime Achievement Award)” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช^{๔๗} เท่ากับว่า เป็นที่ประจักษ์ไปทั่วโลกว่าพระองค์ได้ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการสร้างคนมาตลอดพระชนม์ชีพ โดยมีผลสำเร็จ

๔๗. งามพรรณ, อ่างแล้ว, หน้า ๑๑๖.



ในกรณี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ล่วงถึง พ.ศ. ๒๕๕๖ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศสดุดีพระองค์ว่าทรงเป็นหนึ่งใน “บุคคลสำคัญของโลก” (Great Personality of the World) หรือที่ผู้เขียนใคร่แปลใหม่ว่า “ผู้ประเสริฐในมวลมนุษย์”^{๔๘} ในวโรกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ของการเสด็จกลับมาจากทรงศึกษาในยุโรป และทรงอุทิศพระองค์แก่ประเทศไทย และครบ ๑๐ รอบปีนักษัตร หรือ ๑๒๐ ปี แห่งพระบรมราชสมภพ เป็นเครื่องยืนยันว่าทรงมีพระราชกรณียกิจในด้านการศึกษา สังคม วัฒนธรรม และการส่งเสริมสันติภาพระหว่างประเทศ เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก

๔๘. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงผนวชก่อนทรงราชสมบัติ ทรงพระนิพนธ์เรียงความแก่กระตุ้ธรรม เรื่อง “คนผู้ได้รับฝึกหัดแล้ว เป็นผู้ประเสริฐในมวลมนุษย์” ดูพระราชนิพนธ์ใน. ปกิณกะธรรมสำหรับเด็ก เนื่องในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ฯ, ๒๕๕๘, หน้า ๒๔ - ๒๗.



ความสำเร็จ สืบเสด็จสู่สวรรคต

พระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (ภ.ป.ร.) ที่จะไม่ทรงละทิ้งประชาชนพระฉันทะในการทรงเข้าถึงความทุกข์ของชาวบ้าน พระวิริยะอุตสาหะในอันที่จะทรงใช้พระปัญญาความรู้หาทางแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ตรงตามความจำเป็น เช่นที่ได้พรรณามาเพียงเล็กน้อยนี้ ได้อำนวยให้ทรงครองใจราษฎร์ และโดยการนั้น ทรงสามารถครองแผ่นดินได้ โดยไม่ต้องทรงมีอำนาจในการปกครอง

“True success is not in the learning, but in its application to the benefit of mankind”

“ความสำเร็จที่แท้ไม่ได้อยู่ที่การเรียนรู้ แต่อยู่ที่การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อประโยชน์สุขของมนุษยชาติ”

เป็นพระราชกระแส ซึ่งสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชทานไว้ครั้งหนึ่ง^{๔๙}

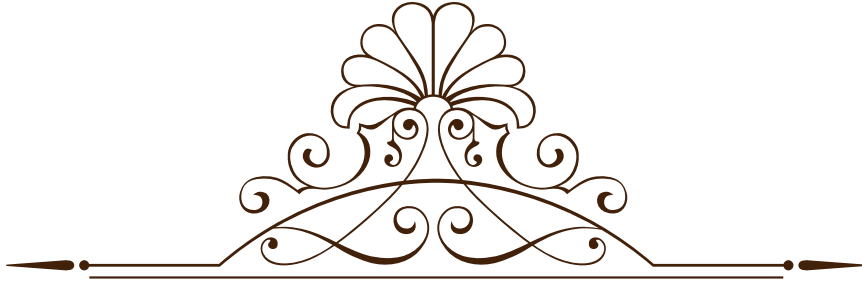
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (ภ.ป.ร.) ได้ทรงพระราชอุตสาหะบากบั่นยิ่งในการทรงประยุกต์ใช้ความรู้ทุกอย่างทั้งที่ทรงศึกษามาด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างมีบูรณาการ พร้อมความทรงมั่นในพระพุทธรธรรม ทั้งหมดทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขไม่แต่ของมหาชนชาวสยาม หากเพื่อแผ่เกื้อกูลเป็นประโยชน์แก่มนุษยชาติโดยทั่วไปด้วย มีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวอย่างที่ดีเด่น

พระองค์ได้ทรงดำเนินรอยตามพระราชจริยวัตร และพระราชกระแสรับสั่งของสมเด็จพระบรมราชชนกของพระองค์ไม่ผิดเพี้ยน ทั้งยังได้ทรงรักษาสัญญาที่ทรงมีต่อพระยากัลยาณมิตรที่ว่าทรง “พยายามไม่ทอดทิ้ง” ไว้ได้มั่นคงตลอด ๗๐ ปี แห่งรัชกาล

“โรงหมอ” ซึ่ง “ทูลกระหม่อมพ่อ” ของพระองค์ได้ทรงอุทิศพระกำลัง พระสติปัญญา พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ รวมตลอดถึงพระชนม์ชีพ เพื่อพัฒนาให้เป็นที่พึ่งด้านการแพทย์การพยาบาล แก่ผู้คนทุกชั้นชน เป็นโรงพยาบาลซึ่งองค์ราชันภูมิพลทรงเลือกให้ถวายการรักษาพยาบาลเมื่อทรงพระชรา มีผลพลอยได้เป็นการอำนวยให้ได้ทรงถวายราชสักการะ แสดงพระกตัญญูกตเวทิตาคุณแด่สมเด็จพระมหิตลาฯ และสมเด็จพระศรีนครินทราบาฯ ได้อย่างสม่าเสมอ จนกระทั่งความเป็นอนิจจังของชีวิตได้พรากพระองค์ไปจากปวงประชาชาวไทย และชาวโลกเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ โรงพยาบาลศิริราช

บัดนี้ ทั้ง ๗ พระองค์ คงจะได้ประทับอยู่ร่วมกัน ณ แดนสุขาวดีแห่งสวรรคต.

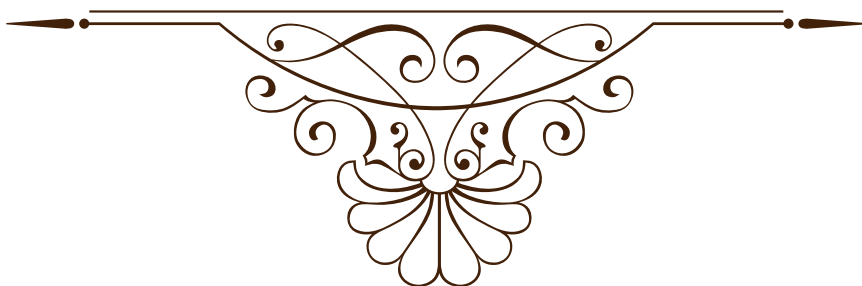
๔๙. อ้างถึงใน พระราชหัตถเลขาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ใน Commemoration of the birth of H.R.H. Prince Mahidol of Songkla and the 25th Anniversary of the Prince Mahidol Award, A special publication of the Bangkok post, 31 January 2017, inside front cover.



พระโอรสของประธานกรรมการ มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

ในพิธีมอบทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี
นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่สนใจเรียนทางสายวิทยาศาสตร์
ทุนบุตรข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
และทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
เพื่อใช้ในการค้นคว้าวิจัย ประจำปี ๒๕๕๙

วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙



ท่านกรรมการ และอนุกรรมการมูลนิธิฯ ท่านผู้มีเกียรติ และผู้รับทุน

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี มีความยินดีที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกับมูลนิธิฯ เพื่อบำเพ็ญกุศลถวายทั้งสองพระองค์ในวันนี้ แสดงให้เห็นว่าท่านมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ในช่วงปลายปีที่แล้ว มูลนิธิฯ ได้จัดพิมพ์หนังสือชื่อว่า **ปกิณกะธรรมสำหรับเด็ก** เนื่องในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน ๑๑,๐๐๐ เล่ม แจกจ่ายไปยังโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้น วัด และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในทุกจังหวัด นับเป็นโครงการเผยแพร่พระเกียรติ และสนับสนุนการอบรมการศึกษาในรูปแบบที่ต่างออกไปจากการมอบทุนการศึกษาอย่างที่เคยทำมา มีความมุ่งหวังว่าจะช่วยให้เด็ก ๆ ได้เข้าถึงพระพุทธธรรมได้มากขึ้น สมดังพระราชประสงค์ ขอให้ผู้รับทุนและท่านอื่น ๆ ที่สนใจได้ไปหาอ่านกันระดับสติปัญญา

สำหรับการมอบทุนการศึกษาในวันนี้นั้น เห็นได้ว่าเป็นให้แก่นักเรียนและนิสิตนักศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับปริญญาตรี โท และเอก ซึ่งก็เป็นไปตามขนาดกำลังทรัพย์ที่มูลนิธิฯ มี ชวนให้ระลึกถึงว่า ในรัชกาลของพระองค์อันเป็นช่วงที่เศรษฐกิจฝืดเคือง เช่นกันกับในเวลาี่ รัฐบาลในสมัยรัชกาลที่ ๗ ได้ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานออกไปครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นมาก ทั้งยังได้พยายามเน้นการอาชีวศึกษา การฝึกหัดครู และการปลูกฝังธรรมะในใจของเยาวชน อีกทั้งส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยแห่งเดียวในสมัยนั้นประสาทปริญญาได้ เท่ากับว่าได้พยายามปรับปรุงการศึกษาภายใต้ความจำกัดของงบประมาณแผ่นดิน โดยได้อาศัยหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ช่วยเสริมมูลนิธิฯ ของเรา ก็เช่นกัน พยายามใช้เงินเท่าที่จะหาได้อย่างรอบคอบและได้ขอให้ผู้มีจิตศรัทธา ได้บริจาคเพิ่มเติมในโครงการพิมพ์หนังสือดังกล่าว จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำหรับทุกคนที่รับทุนไปนั้น คงจะเคยได้ยินสุภาษิตที่ว่า “วิชาท่วมหัว เอาตัวไม่รอด” มาแล้ว เกี่ยวกับสุภาษิตนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยทรงอธิบายว่า หมายความว่า “เราต้องเรียนอย่างอื่นด้วย ต้องฝึกทั้งกาย วาจา ใจ...” เพื่อที่จะได้เป็น “บุคคลที่ได้ฝึกหัดแล้ว” คือ “ผู้ประเสริฐในหมู่มนุษย์”

จึงขอฝากให้ผู้รับทุนทุกคนได้ฝึกตนทั้งกาย วาจา ใจ นอกเหนือไปจากการเรียนหนังสืออย่างเดียวด้วย

กิจกรรมการมอบทุนการศึกษา

ของมูลนิธิ

พระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี



มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

ได้มอบทุนการศึกษา ประจำปี ๒๕๕๙

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๙๘๒,๐๐๐.- บาท จำแนกได้ ดังนี้

**๑. ทุนาการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก (ประจำปี ๒๕๕๘)
จำนวน ๒๐ ทวน (สละสิทธิ์ ๑ ราย) รวมเป็นเงิน ๑๙๐,๐๐๐.- บาท**



มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๔ ทวน

๑) นางสาวพัชร์นันท์ หนูจันทร์ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Toxicopathology of Atrazine to the freshwater Mussel, *Hyriopsis bialata* Simpson, 1900 ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๒) นายสุรภาพ สุทธิวิเศษ นิสิตปริญญาเอก ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Phylogeography of Treefrogs in The Genus *Polypedates* Tschudi (1838) in Thailand. ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๓) นายกชภพ สุขผล นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง โครงสร้างชุมชนของหอยทะเลในบริเวณหาดหินทางฝั่งตะวันออก ของอ่าวไทย ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๔) นางเพชรพัชรพร เชิดชู นิสิตปริญญาโท ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน ๑ ทวน

นายภัสกร อจินไตยศิลป์ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความหลากหลายของมอสส์ในอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน ๔ ทวน

๑) นางสาวพัชรินทร์ ศรีบุญทันกุล นักศึกษาปริญญาโท คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง คุณลักษณะของที่ว่างในเรือนพื้นที่ถิ่นไทยวน ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๒) นางสาวพิราภรณ์ มาลาโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง อาชีพอิสระ : เสรีภาพของเจตจำนง และความหมายของชีวิต ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๓) นางสาวสุพิชฌา มุลงาม นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาฟิสิกส์และวัสดุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง โครงสร้างจุลภาคและพฤติกรรม การกัดกร่อน ของผิวพ่นเคลือบด้วยความร้อนนิกโคซิลต์ ๒๐๐ ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๔) นายสถาพร เก่งพานิช นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศิลปะและ วัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการพื้นที่ภูเขาศักดิ์สิทธิ์วัดม่อนพระยาแช่ ให้เป็นสถานที่แสวงบุญ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๑ ทุน

นางสาวหทัยทิพย์ นราแหวน นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาบริหารรัฐกิจ คณะ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการ จัดการภัยพิบัติโดยชุมชน กรณีศึกษา : เฉพาะชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ชุมชนเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และชุมชนเทศบาลดอนฉิมพลี จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท (สละสิทธิ์)

มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน ๒ ทุน

๑) นางสาวเบญจมาภรณ์ รุ่งสาง นักศึกษาปริญญาเอก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทำวิทยานิพนธ์เรื่อง SUICIDAL IDEATION AMONG THAI ADOLESCENTS : AN EMPIRICAL TEST OF A CAUSAL MODEL ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๒) นายจรัสศักดิ์ บางท่าไม้ นักศึกษาปริญญาเอก ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการแรงงานข้ามชาติใน ภาคอุตสาหกรรมประมง และกิจการต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงของประเทศไทย ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน ๔ ทุน

๑) นางสาวพิสุทธินิ เกวียนวงษ์ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาโภชนาการและการ กำหนดอาหาร คณะสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนา โปรแกรมบูรณาการโภชนาการและกิจกรรมทางกาย ในเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา อายุ ๖ - ๑๕ ปี กรณีศึกษา : สถาบันราชานุกูล ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๒) นายพงษ์เทพ เดชทิพย์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการพยาบาลเด็ก คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมการดูแลเด็กที่มีภาวะชักจากไข้ต่อความรู้ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ดูแลเด็กที่มีภาวะชักจากไข้ ณ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๓) นางสาวรัตติยา รัตนเนตร นักศึกษาปริญญาโท คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมพยาบาลเนวิเกเตอร์ต่อความพึงพอใจทางอารมณ์ และผลกระทบจากการได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการรักษาเสริมด้วยยาเคมีบำบัดภายหลังการผ่าตัด ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๔) นางสาวสุกานดา วรพิทย์พงศ์ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดแมลงต่อระดับการสัมผัสสารเคมีกำจัดแมลง และปริมาณเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส ในเลือดของเกษตรกร ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน ๓ ทุน

๑) นายฐปนัท แก้วปาน นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการทำเครื่องเงินเพื่อการตกแต่งบ้านประเภทแสงสว่าง ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๒) นายสิทธิกร ขาวสะอาด นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาพสะท้อนของสังคมเร่งพัฒนา (ชนบท) ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

๓) นายจุฬญาณนนท์ ศิริผล นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาสื่อผสม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาพ (ไม่นิ่ง) ของเกียรติ : การสร้างภาพตัวแทนของชนชั้นนำไทยผ่านวิดีโออาร์ต ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน ๑ ทุน

นางสาวรุ่งทิพย์ รัตนพล นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Improvement nutritional value and bioactivity of ricegrass juice as affected of germination induced by fish protein hydrolysate ได้รับทุน ๑๐,๐๐๐.- บาท



**๒. ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวม ๑๐ สถาบัน
จำนวน ๓๖ ทุน รวมเป็นเงิน ๒๘๔,๐๐๐.-บาท ได้แก่**



มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๕ ทุน

- คณะอุตสาหกรรมเกษตร	๒ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท
- คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท
- คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท
- คณะเศรษฐศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒ ทุน

๑ คณะแพทยศาสตร์	๒ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท
-----------------	------------	-----------

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๗ ทุน

๑ คณะแพทยศาสตร์	๑ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะวิทยาศาสตร์	๒ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะวิศวกรรมศาสตร์	๒ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะนิติศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะรัฐศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๓ ทุน

๑ คณะแพทยศาสตร์	๒ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๕ ทุน

๑ คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะรัฐศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะนิติศาสตร์	๑ ทุน	๘,๐๐๐ บาท
๑ คณะแพทยศาสตร์	๒ ทุน ๆ ละ	๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยมหิดล ๕ ทูน

- ๑ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ๒ ทูนๆ ละ ๘,๐๐๐ บาท
- ๑ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ๓ ทูน
 - นักศึกษาแพทย์ ๑ ทูน ๘,๐๐๐ บาท
 - นักศึกษาพยาบาล ๒ ทูนๆ ละ ๖,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๑ ทูน

- ๑ คณะนิติศาสตร์ ๑ ทูน ๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒ ทูน

- ๑ คณะโบราณคดี ๑ ทูน ๘,๐๐๐ บาท
- ๑ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ ๑ ทูน ๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๓ ทูน

- ๑ คณะศึกษาศาสตร์ ๑ ทูน ๘,๐๐๐ บาท
- ๑ คณะแพทยศาสตร์ ๒ ทูน ๆ ละ ๘,๐๐๐ บาท

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ๓ ทูน

- ๑ คณะแพทยศาสตร์ ๒ ทูน ๆ ละ ๘,๐๐๐ บาท
- ๑ คณะวิทยาการจัดการ ๑ ทูน ๘,๐๐๐ บาท



๓. ทุนการศึกษาวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ
จำนวน ๕๘ ทุนๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๓๒,๐๐๐ บาท

๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (๔ ปี) จำนวน ๕๘ ทุนๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท



๔. ทุนการศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
ให้แก่บุตรข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
จำนวน ๔๐ ทุน ๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท
(สถิติ ๓ ราย) รวมเป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท



๕. ทุนการศึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
ที่สนใจเรียนทางสายวิทยาศาสตร์ ทั่วประเทศ จำนวน ๑๐๑ ทุน
ทุนละ ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๐๒,๐๐๐ บาท

๑ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน ๗๗ ทุน ๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕๔,๐๐๐ บาท

๑ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมการปกครอง
จำนวน ๑๒ ทุนๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๔,๐๐๐.- บาท

๑ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
จำนวน ๑๒ ทุน ๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๔,๐๐๐.- บาท



มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลถวายพระบรมศพ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช



ด้วยมีพระราชานุญาตให้มูลนิธิฯ ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลถวายพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่พุธที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พร้อมด้วย พลเรือเอก หม่อมเจ้าปุสาณ สวัสดิวัตน์ ประธานกรรมการมูลนิธิฯ นำกรรมการมูลนิธิฯ และอนุกรรมการมูลนิธิฯ ที่เข้าร่วมวาง พวงมาลาดอกไม้ประดิษฐ์ถวายราชสักการะ พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช

**รายนามผู้บริจาคเงินมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
ตั้งแต่เดือน มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๙**

ที่	ชื่อ - สกุล	รวมทั้งสิ้น
๑.	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	๗๐๐,๐๐๐
๒.	คุณหญิงแจ่มใส ศิลปอาชา	๑๐๐,๐๐๐
๓.	นางสาวนิสา เหลืองทองคำ	๑๔,๔๐๐
๔.	นางสาวอัจฉรา วิไลหงษ์	๑๑,๐๐๐
๕.	หม่อมราชวงศ์พฤทธิสาณ ชุมพล	๑๐,๐๐๐
๖.	นางจันทร์เพ็ญ อานามวัฒน์	๖,๐๐๐
๗.	นายณัฐกฤกษ์ วงศ์เจริญ	๖,๐๐๐
๘.	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๕,๕๐๐
๙.	บริษัท บีโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	๕,๐๐๐
๑๐.	รศ.ดร.กุลธร ศิลปบรรเลง	๕,๐๐๐
๑๑.	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๔,๒๐๐
๑๒.	นางสาวแสงเดือน บุรพาจรัสวงศ์	๔,๐๐๐
๑๓.	นางเพ็ญสุภางค์ ทิพย์เทียมพงศ์	๓,๖๐๐
๑๔.	นางสาวรัชดาภรณ์ เอี่ยมอนันต์	๓,๖๐๐
๑๕.	นางสาวอัญมณี สัจจาสัย	๓,๔๐๐
๑๖.	นางสาววัลลภา บันทัดกันท์	๓,๐๐๐
๑๗.	นางสาวจิตาภา วิจารณ์ปรีชา	๒,๖๐๐
๑๘.	นางสาววันเพ็ญ อินทร์รวย	๒,๔๐๐
๑๙.	นางสาวนริสรา พลทรัพย์	๒,๔๐๐
๒๐.	นางสาวปิยะธิดา อินทวาริ	๒,๔๐๐
๒๑.	นางสาวสิริธร ลิ้มปวยอม	๒,๔๐๐
๒๒.	นายวินัย แยมวงษ์	๒,๔๐๐
๒๓.	นางสาวสายพินธุ์ จาตุรภัทร์	๒,๔๐๐
๒๔.	นางปิยะดา ศรียนนท์	๒,๔๐๐
๒๕.	นางสาวฉันทนา คำกัมพล	๒,๒๐๐

ที่	ชื่อ - สกุล	รวมทั้งสิ้น
๒๖.	นางฉัตรภรณ์ วิวัฒน์วานิช	๒,๐๐๐
๒๗.	นายเชษฐา ทองยิ่ง	๒,๐๐๐
๒๘.	นางยุพา บุญจง	๒,๐๐๐
๒๙.	นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า	๑,๗๐๐
๓๐.	นางสาวกัลยรัชต์ ขาวสำอางค์	๑,๕๐๐
๓๑.	นางนงนุช เศรษฐบุตร	๑,๕๐๐
๓๒.	นางนวพร เทพหัสติน ณ อยุธยา	๑,๕๐๐
๓๓.	นางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ	๑,๒๐๐
๓๔.	นางสุจิตรา คงมี	๑,๒๐๐
๓๕.	นายธนพงศ์ และ นางกัญญา โกมลวานิช	๑,๒๐๐
๓๖.	นางกัญญาภักดิ์ จันทมา	๑,๒๐๐
๓๗.	นางสาวเสาวลักษณ์ บุญทองเล็ก	๑,๒๐๐
๓๘.	นางสาวรัชดาภร ศรศรี	๑,๒๐๐
๓๙.	นางแสงจันทร์ คอนบุรี	๑,๒๐๐
๔๐.	นางสาวบุหงา พรรคพวก	๑,๒๐๐
๔๑.	นางสาวพัชรีญา วงษ์จันทร์	๑,๒๐๐
๔๒.	นางศิริลักษณ์ ตันตยกุล	๑,๐๐๐
๔๓.	นายหริินทร์ สุตะบุตร	๑,๐๐๐
๔๔.	นางสรพร เจนนวัตร	๑,๐๐๐
๔๕.	นางสาวบุบผาทิพย์ กุลยณีย์	๗๐๐
๔๖.	หม่อมราชวงศ์วุฒิสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์	๕๐๐
๔๗.	นางสาวภัทร์ชฎมณทร์ สังข์แก้ว	๔๐๐
๔๘.	นายภูวิส ทองอ่อน	๔๐๐
๔๙.	นางสาวกนกรัตน์ เลิศชูสกุล	๓๐๐
๕๐.	ร้อยตรี ยงยุทธ บุญยะประภัสร์	๒๐๐
๕๑.	นางสาวชญูรัตน์ ม่วงศิริ	๒๐๐
๕๒.	นางสาวจินตนา มหาวิจิตร	๑๐๐
๕๓.	นางศิริเสาวภา เตียศิริ	๑๐๐
รวม		๙๓๕,๒๐๐ บาท



รายงานงบรายรับและรายจ่าย
มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
งบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙





Nathee Audit Company Limited
28th Floor, State Tower Tel: 66 2 630 7944
1055/524 Silom Road Fax: 66 2 6307943
Bangkok 10500, Thailand www.auditthai.com

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการ มุทนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของ มุทนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า
รำไพพรรณี ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2559 งบรายได้และค่าใช้จ่าย สำหรับปีสิ้นสุดวัน
เดียวกันและหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของมุทนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ผลการดำเนินงานสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควร
ในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในส่วนของความ
รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากมุทนิธิตาม
ข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
การตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้
ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ความรับผิดชอบของผู้บริหาร

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้ โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทาง
การเงินและรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการ
แสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของมุทนิธิในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่อง
ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่
ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกมุทนิธิหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงิน โดยรวมปราศจากการแสดง
ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบ
บัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการ
รับประกันว่าการปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็น
สาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อ
คาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทาง
เศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยของผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
 - ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของบริษัท
 - ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
 - สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าถึงการเปิดเผยที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้บริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
 - ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควร
- ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้บริหารเกี่ยวกับขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในซึ่งข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้คือ



(นที หงษ์รัตนอุทัย)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เลขทะเบียน 2897

ที่อยู่สำนักงาน

1055/524 ชั้น 28 อาคาร สศททาวเวอร์

ถนนสีลม บางรัก กรุงเทพมหานคร

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560

(1)

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

สินทรัพย์

	หมายเหตุ	หน่วย : บาท	
		2559	2558
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	2.1	9,290,000.81	11,357,846.58
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		9,290,000.81	11,357,846.58
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
พันธบัตรรัฐบาล		15,000,000.00	15,000,000.00
ฝากประจำ 2 ปี	2.2	2,500,000.00	-
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		17,500,000.00	15,000,000.00
รวมสินทรัพย์		26,790,000.81	26,357,846.58
หนี้สินและเงินกองทุน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้กรมสรรพากร		-	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน		-	-
รวมหนี้สิน		-	-
เงินกองทุน			
เงินทุนประเดิม		1,777,777.77	1,777,777.77
เงินทุนการศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย			
ด้านวิทยาศาสตร์	2.3	2,213,938.89	2,207,585.11
รวมเงินทุนสะสม		22,798,284.15	22,372,183.70
รวมส่วนของเงินกองทุน		26,790,000.81	26,357,546.58
รวมหนี้สินและเงินกองทุน		26,790,000.81	26,357,846.58

พลเรือเอก

(หม่อมเจ้าปวีณา สวัสดิ์วิวัฒน์)

ประธานกรรมการมูลนิธิฯ

(หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์วิวัฒน์)

กรรมการและเหรัญญิก

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(2)

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
งบแสดงรายรับและค่าใช้จ่าย
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หมายเหตุ	หน่วย : บาท	
	2559	2558
รายรับ		
เงินบริจาค	937,200.00	2,197,700.00
ดอกเบี้ยรับ	662,090.45	708,644.76
รวมรายรับ	<u>1,599,290.45</u>	<u>2,906,344.76</u>
ค่าใช้จ่าย		
ทุนการศึกษาและเงินบริจาค	1,052,500.00	1,029,000.00
ค่าสอบบัญชีและค่าใช้จ่ายบริหาร	120,690.00	1,118,080.00
รวมค่าใช้จ่าย	<u>1,173,190.00</u>	<u>2,147,080.00</u>
รายรับสูงกว่าค่าใช้จ่าย	426,100.45	759,264.76
เงินทุนสะสมยกมาต้นปี	22,372,183.70	21,612,918.94
เงินทุนสะสมยกไป	<u>22,798,284.15</u>	<u>22,372,183.70</u>



พลเรือเอก.....
(หม่อมเจ้าปทุมา สวัสดิวัตน์)
ประธานกรรมการมูลนิธิฯ

.....
(หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์)
กรรมการและเหรัญญิก

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(3)

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

1. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

การบันทึกบัญชี ฝึกอบรมปฏิบัติตามเกณฑ์เงินสด

2. ข้อมูลเพิ่มเติม

หน่วย : บาท

2.1 เงินฝากธนาคาร

		2559	2558
บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน	ธนาคารกสิกรไทย สาขาบางกะปิ	20,000.00	30,000.00
บัญชีเงินฝากออมทรัพย์	ธนาคารกสิกรไทย สาขาบางกะปิ	3,116,371.39	5,195,463.53
บัญชีเงินฝากประจำ	ธนาคารกสิกรไทย สาขานนสาทร	1,692,961.66	1,677,769.07
บัญชีเงินฝากประจำ	ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)	4,460,667.76	4,454,613.98
รวม		<u>9,290,000.81</u>	<u>11,357,846.58</u>

2.2 เงินฝากประจำ 2 ปี

บัญชีเงินฝากประจำ	ธนาคารกสิกรไทย สาขาบางกะปิ	2,500,000.00	-
รวม		<u>2,500,000.00</u>	<u>-</u>

พลเรือเอก.....

(หม่อมเจ้าสุภาวดี สวัสดิวัตน์)

ประธานกรรมการมูลนิธิฯ

.....

(หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์)

กรรมการและทรัพย์สิน

(4)

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

2.3 เงินทุนการศึกษานักเรียนระดับประถมตอนปลาย ด้านวิทยาศาสตร์

มูลนิธิฯ ได้รับมอบเงินทุนการศึกษา จำนวนสองล้านบาทถ้วน จากคณะกรรมการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสภาผู้แทนราษฎร เมื่อปี 2537 โดยผู้มอบทุนมีวัตถุประสงค์ให้นำดอกผลของจำนวนเงินข้างต้น มาจัดสรรให้เป็นทุนการศึกษาของนักเรียนระดับประถมตอนปลาย ที่มีผลการเรียนด้านวิทยาศาสตร์ดีเด่น

	หน่วย : บาท	
	2559	2558
เงินทุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์	2,000,000.00	2,000,000.00
ดอกผลเงินกองทุนเพื่อจ่ายเป็นทุนการศึกษา		
ยอดต้นปี	207,885.11	207,585.11
บวก ดอกผลรับระหว่างปี	208,053.78	200,300.00
รับบริจาคระหว่างปี	-	-
รวม	415,938.89	407,885.11
หัก จ่ายทุนการศึกษาระหว่างปี	(202,000.00)	(200,000.00)
ยอดคงเหลือสิ้นปี	213,938.89	207,885.11
รวมเงินทุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์	2,213,938.89	2,207,885.11

พลเรือเอก

(หม่อมเจ้าปรีดา สวัสดิวัตน์)

ประธานกรรมการมูลนิธิฯ

(หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์)

กรรมการและเหรัญญิก

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ
พระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี



๑. สนับสนุนการอบรมการศึกษา และให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่ขัดสน
๒. สนับสนุนสถาบันการแพทย์ และจัดให้มีการรักษาพยาบาลแก่คนไข้ที่ยากจน
๓. เผยแพร่พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
๔. ร่วมมือ ส่งเสริม และประสานงานกับสถาบันการกุศลอื่น
๕. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี



สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่ ๒ ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๕๕, ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๕๘ โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๙๓

Annual Report for the Year 2015
The King Prajadhipok and Queen Rambhai Barni Memorial Foundation

The Secretariat of the House of Representatives,
U Thong Nai Road, Bangkok 10300, Thailand.
Tel (662) 357 3155, (662) 357 3158 Fax (662) 357 3193

คณะกรรมการมูลนิธิ ปี ๒๕๕๙

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

กรรมการกิตติมศักดิ์

พลเอก สำเภา ชูศรี

กรรมการที่ปรึกษา

พลโท สุวิทย์ ชัยประภา

กรรมการที่ปรึกษา

พลเรือเอก หม่อมเจ้าปุสถาน สวัสดิวัตน์

ประธานกรรมการ

หม่อมราชวงศ์ชัชมนุสร สวัสดิวัตน์

รองประธานกรรมการ คนที่ ๑

หม่อมราชวงศ์พทุทธิสาณ ชุมพล

รองประธานกรรมการ คนที่ ๒

พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์

กรรมการ

นายปราเสริฐ ปราสาททองโอสถ

กรรมการ

หม่อมราชวงศ์ประติมา สวัสดิวัตน์

กรรมการ

นายสนธิ เตชานันท์

กรรมการ

นางสาวมาลินี สาคกริก

กรรมการ

นางปราณีทิพย์ ทวีพาณิชย์

กรรมการ

คุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ ออยุธยา

กรรมการ

หม่อมราชวงศ์สวัสดิวุฒิ สวัสดิวัตน์

กรรมการ

นายบุญพีร์ พันธุ์วร

กรรมการ

หม่อมหลวงพิชญา สวัสดิวัตน์

กรรมการ

หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์

กรรมการและเหรัญญิก

นายสรศักดิ์ เพียรเวช

กรรมการและเลขานุการ

ข่าวเครือข่าย “พระปกเกล้าศึกษา”

“เครือข่าย” ในที่นี้หมายถึงความเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยงาน และ/หรือ อย่างไม่เป็นทางการระหว่างบุคคล

“พระปกเกล้าศึกษา” เป็นวลีที่สถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้ริเริ่มใช้ให้หมายถึงการศึกษา ค้นคว้าและเผยแพร่เรื่องราวในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ดังนั้น “เครือข่ายพระปกเกล้าศึกษา” จึงหมายถึงเครือข่ายความเชื่อมโยงในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานและบุคคลที่ทำกิจกรรมดังกล่าว โดยเครือข่ายนี้กว้างกว่าราย นามที่ปรากฏอยู่ใน “ข่าว” นี้ “ข่าว” นี้ครอบคลุมช่วง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ แต่ไม่รวม นิทรรศการต่างๆ ที่จัดแสดงในช่วงเวลานั้น ตัวเครือข่ายเองมิได้มีความเป็นองค์กรแต่อย่างใด แต่ละหน่วยงานและบุคคลดำเนินการตามกำลังความสามารถและทรัพยากรของตน

๑. หนังสือชุด แลอดีต เล็งอนาคต : การปฏิรูปในสมัยรัชกาลที่ ๗ จำนวน ๗ เล่ม

การวิจัยและการตีพิมพ์ โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิประชาธิปไตย - ราไพพรรณี

๑) เศรษฐกิจไทยในสมัยรัชกาลที่ ๗ : รักษาเสถียรภาพ ปูพื้นฐานการพัฒนา โดย พอพันธ์ อูยานนท์. โครงการจัดพิมพ์โคมไฟ, ๒๕๕๘. ๑๗๐ บาท

๒) การศึกษาในสมัยรัชกาลที่ ๗ : ขยายโอกาส มุ่งคุณภาพ พร้อมคุณธรรม โดย เปรมา สัตยาวิฑูพิงศ์. มูลนิธิฯ, ๒๕๕๙. ๒๐๐ บาท

๓) ตัวตนใหม่ของสยามในโลกา : การต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๗ โดย ชีระ นุชเปี่ยม. มูลนิธิฯ, ๒๕๕๙. ๒๕๐ บาท

๔) ฝรั่งมองไทยในสมัยรัชกาลที่ ๗ : ตะวันออกที่ศิวิไลซ์? โดย ชีระ นุชเปี่ยม. มูลนิธิฯ, ๒๕๕๙. ๑๘๐ บาท

๕) ประชาธิปกกาลสมัย ในกระแสดารประวัติศาสตร์ โดย วีรวัลย์ งามสันติกุล. มูลนิธิฯ, ๒๕๕๙. ๒๓๐ บาท

๖) คันฉ่องฝรั่งเศส ส่องสังคมสยามสมัยรัชกาลที่ ๗ โดย ประหยัด นิชลาพันธ์ และ รัชฎาพร ฤทธิจันทร์. มูลนิธิฯ, ๒๕๕๙. ๑๗๐ บาท

๖ เล่มนี้ มูลนิธิประชาธิปไตย - ราไพพรรณี ออกค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ทั้งหมด

และ ๗) งานวิจัยเรื่อง “จิตรกรรมฝาผนังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม” ผู้เขียน รุ่งโรจน์ ภิรมย์อนุกุล กำลังอยู่ระหว่างการจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มติชนใน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยยังไม่ได้กำหนดชื่อหนังสือ หรือผู้จัดจำหน่าย มีภาพประกอบ มุลนิธิประชาธิปไตย - ราไพพรรณี ออกค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์บางส่วนเพราะเป็นงานที่ต้องการความสามารถพิเศษ ในการจัดพิมพ์ และจำหน่าย งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาความเป็นมาและลักษณะของจิตรกรรมฝาผนังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยละเอียดและโดยเปรียบเทียบกับที่อื่นๆ และพบว่ามีส่วนที่เขียนขึ้นใหม่เมื่อมีการสมโภชพระนคร ๑๕๐ ปี ในสมัยรัชกาลที่ ๗ โดยเขียนตามแนวเรื่องเดิม แต่ด้วยเทคนิควิธีที่แสดงถึงความเป็นสมัยใหม่

๒. รายงานการวิจัยยังไม่ได้ตีพิมพ์ ๕ เรื่อง

พิพิธภัณฑพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สถาบันพระปกเกล้าให้การสนับสนุน

๑) ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเยือนสิงคโปร์ ชวา และบาหลี พ.ศ. ๒๔๗๒ โดย อิมทิพย์ ซูอาร์โต

๒) การเสด็จประพาสอินโดจีนของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๔๗๓ โดย ฉัตรบงกช ศรีวัฒนสาร

๓) การศึกษาเอกสารชั้นต้นภาษาต่างประเทศ : การเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๗๔ โดย ภาพิศุทธิ์ สายจำปา

๔) การเสด็จประพาสยุโรปของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๒๔๗๗ โดย พรสวรรค์ วัฒนางกูร

๕) การสังเคราะห์ประวัติศาสตร์บอกเล่าในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ โดย ม.ร.ว.พฤษทิสาณ ชุมพล

๓. หนังสือ ปกประชา ฉายาลักษณ์

ธงทอง จันทรางศุ และ ชัชพล ชัยพร บรรณาธิการ, จัดพิมพ์โดยสถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๙, ๑๐๗ หน้า, ๔๕ บาท

๔. วิดีทัศน์สารคดี ชุด “ปกเกล้า ธรรมราชา”

(เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสครบ ๑๒๐ ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพและเป็นบุคคลสำคัญของโลก โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำปี ๒๕๕๖)

สถาบันพระปกเกล้าสนับสนุนการจัดทำ ๑๒๐ ตอน ๆ ละ ๓ นาที ออกอากาศทาง โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ (ต่างเวลากัน) และหนังสือบทสารคดีชุดนี้ ซึ่งสถาบันฯ ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๘. ๒๘๐ หน้า. ๘๕ บาท ครอบคลุมพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ บางตอนถ่ายทำในต่างประเทศ

๕. วิดีทัศน์สารคดี ชุด “กษัตริย์นักประชาธิปไตย”

(น้อมรำลึกพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สนับสนุนการจัดทำ ๓๐ ตอนๆ ละ ๓๐ นาที ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์รัฐสภา (TPTV ช่อง ๑๐) เป็นการสานบทสัมภาษณ์ของ นักวิชาการแต่ละด้านเข้าด้วยกันให้มีความรอบด้านตามสมควร จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนในหลายสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐศาสตร์ มีการรวบรวมเป็นกล่อง อภินันทนาการ

๖. หนังสือ ประชาธิปก ประชาธิปไตย ผู้เขียน : ม.ร.ว.พฤษิสาณ ชุมพล

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำลังดำเนินการจัดพิมพ์ภายในกลางปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นหนังสือ ๑๗ บท เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์อย่างพยายามจะเข้าใจและเข้าถึงว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีอะไรเป็นฐานคิด จึงรับสั่ง/ไม่รับสั่ง และทรงทำอะไร/ไม่ทำอะไรเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ปรับปรุงมาจากบทความที่เขียนให้เว็บไซต์ของสถาบันพระปกเกล้า.

ทั้งหมดนี้ เป็นการที่ได้ช่วยกันศึกษาและเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและเรื่องราวต่างๆ ที่น่าสนใจในรัชสมัย รวมทั้งใน สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ จึงนำมาประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางขึ้น ผู้สนใจจะได้หามาอ่านมาชม หรือติดตามความคืบหน้ากันต่อไป



